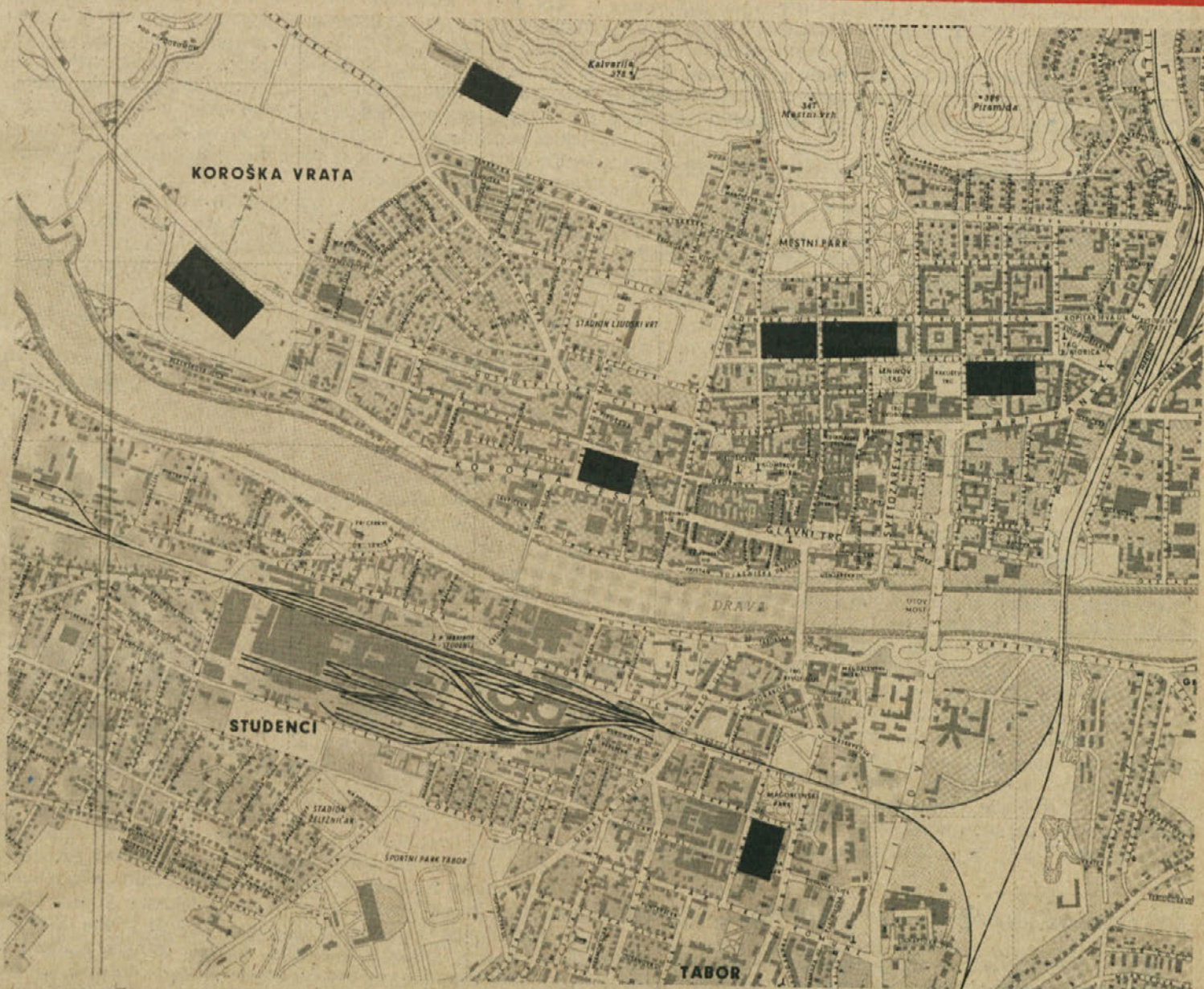

KATEJURA

Letošnje študijsko leto začnemo v Mariboru kot nova slovenska univerza, štirinajsta v Jugoslaviji. Nedvomno je to zgodovinski dogodek izjemnega pomena ne samo za Maribor in severovzhodno Slovenijo, temveč za ves slovenski prostor. Se tega dejstva zavedamo dovolj, čutimo njegovo razsežnost?

Univerza Mariboru ni bila podarjena, ustvarili so jo z vztrajnim in trdim delom ter neuklonljivo voljo in trdno zaverovanostjo v svoj prav delavci visokošolskih zavodov, aktivni študentje in predstavniki širše družbene skupnosti. Zato smemo smelo trditi, da je nova slovenska univerza plod 15-letnega prizadevanja, ki je dalo mnoge pozitivne rezultate. In na teh pozitivnih dosežkih bomo razvijali posamezne visokošolske delovne organizacije in univerzo kot celoto, tako da bo to sodobna, dinamična visokošolska skupnost — univerza za današnji čas, obrnjena k naši socialistični samoupravni stvarnosti, neločljivi del združenega dela. Sveda se zavedamo, da bi bila vsa naša prizadevanja jalova, če bi delavski razred in drugi delovni ljudje ne ustvarili materialnih možnosti, in če našega dela ne bi pozitivno ocenili. Tako pa smemo reči, da pomeni ustanovitev univerze v Mariboru tudi visoko družbeno priznanje za opravljeno delo, hkrati pa sveda tudi družbeno zahtevo, da univerza ne bo izobraževala le dobrih strokovnjakov, temveč vzgajala tudi aktivne samoupravljavce.

Dragi mladi prijatelji — brucil Odločili ste se za visokošolski študij. Hvalevredno dejanje, saj potrebujemo mnogo sposobnih strokovnjakov raznih smeri in profilov. Ste pri tej odločitvi s primerno resnostjo in odgovornostjo pretehtali svoje sposobnosti in nagnjenja, pa tudi potrebe naše družbene skupnosti? Ste pri-

pravljeni na trdo delo, kajti učni načrti in režim študija so grajeni tako, da zahtevajo od študenta polno delovno zavzetost in kar se da smotno porabo časa. Brez delovne pripravljenosti ni uspešnega študija. Lahkomiselna odločitev in neresnost pri začetku študija se bosta zagotovo maščevala. Za posameznika in družbo bo izgubljeno študijsko leto. Ne strašim, le tovariško opozarjam! Želim vam, da bi se čimprej dejavno vključili v novo sredino.

In vam „stare bajte“, ki se vam zraven dosedanjih odpirajo letos nove možnosti nadaljevanja študija na drugi stopnji, sporočam hkrati zahvalo za opravljeno delo in poziv, da se novih nalog lotite z večjo resnostjo. Vaš lepi vzgled je lahko vzpodbuda za mlade, ki prihajajo. Od vas pričakujemo tudi več družbene aktivnosti tako v študentski organizaciji, kot v organih samoupravljanja. Potrudite se in izpolnite pričakovanja!

Za resno reformo visokega šolstva smo se odločili. Tudi študentje ste jo vztrajno zahtevali. Pomagajte jo sedaj izvesti v vašo in splošno družbeno korist. Bodite v prihodnjih mesecih dejavni soustvarjalci novih statutov in drugih samoupravnih aktov. Polno izkoristite dolžnost in pravico, da enakopravno upravljate visokošolske temeljne in delovne organizacije, pa tudi univerzo! S skupnimi močmi gradimo takšno novo slovensko univerzo, na kateri bodo prevladovali pristni tovariški in samoupravni odnosi ter visoka raven raziskovalne ustvarjalnosti!

Vsem želim ob pričetku zgodovinskega študijskega leta prijetno počutje in uspešen študij.

Rektor:
prof. dr. Vladimir Bračić

UNIVERZITETNA KNJIŠNICA

V 284/15
1975/76

DOBRO JUTRO, UNIVERZA!

Pa jo imamo! Novo slovensko univerzo. Po sprejetju novega zakona o visokem šolstvu, v katerem je določeno, da se morajo visokošolske temeljne in delovne organizacije združevati v univerzo, sta zbor združenega dela in zbor občin skupščine SR Slovenije 2. julija 1975 sprejela Odlok o potrditvi samoupravnega sporazuma o združitvi v univerzo v Mariboru. 3. julija 1975 je svet združenja na redni seji, ki je bila tokrat izjemoma v sindikalni dvorani OZD Impol v Slovenski Bistrici, ugotovil, da je z odlokom skupščine SR Slovenije Univerza v Mariboru pravno veljavno ustanovljena ter je ob 10.55 sprejel sklep o njeni razglasitvi.

A pot do nove slovenske univerze ni bila niti lahka niti kratka.

NEUSPELI POSKUSI V PRETEKLOSTI

Maribor, metropola severovzhodne Slovenije, ki šteje danes 120.000 prebivalcev, je dolga stoletja živel v senci nemškega Gradca. Leta 1752 je postal Maribor sedež okrožja za pokrajino med Muro in Dravo, leta 1850 pa sedež okrožja za pokrajino med Muro in Savo. S cestno zvezo Dunaj—Trst in Južno železnico Dunaj—Maribor—Ljubljana—Trst ter z drugimi, kasneje zgrajenimi železnicami v 19. stoletju se je Maribor odprl proti Vzhodu in Zahodu ter postal pomembno gospodarsko središče.

V kulturnem pogledu se je pred Mariborom razvila njegova okolica. Že v začetku 17. stoletja so v falskem gradu benediktinci organizirali neke vrste višjo filozofsko šolo za redovnike. V Rušah pa je župnik J. Kozina že leta 1645 ustanovil vsakomur dostopno srednjo šolo, medtem ko je Maribor dobil svojo prvo gimnazijo šele leta 1758.

V začetku 19. stoletja se je začela akcija za možnost filozofskega študija v Mariboru. Žal je ideja propadla, slovenski del Štajerske pa je tako ostal še naprej navezan na nemški Gradec.

A. M. Slomšku je končno uspelo, da je prenesel sedež lavantinske škofije iz Šent Andraža v Maribor. 14. oktobra 1859 je bilo slovesno odprto slovensko bogoslovje v Mariboru. S tem pa je dobilo mesto prvi visokošolski zavod, ki je postal pomembno žarišče slovenske narodnostne kulturne in znanstvene misli na slovenskem Štajerskem.

Med obema vojnoma je uspelo Mariboru razviti le nekaj srednjih šol, kar je glede na tedanjo zgodovinsko situacijo povsem razumljivo, saj se je morala celo Ljubljana kot narodno središče vztrajno boriti, da je ogranila in razvila slovensko univerzo.

USTANOVITEV IN RAZVOJ VISOKOŠOLSKEGA SREDIŠČA V MARIBORU

Nova socialistična Jugoslavija je odprla v Mariboru dotlej neslutene možnosti razvoja. Kaj kmalu po osvoboditvi se je Maribor razvil v najmočnejše industrijsko mesto v Sloveniji in se vzpel med prve v Jugoslaviji. Z leti pa je svoje vodilno mesto polagoma izgubljal, druga mesta so ga prehitela, čeprav zaposluje nad 65.000 delavcev, od tega nad 30.000 v industriji.

Posebnosti razvoja severovzhodne Slovenije in Maribora so prispevale, da so ti predeli v gospodarskem razvoju bistveno zaostali, Maribor pa je dobil vzdevek „metropola nerazvitosti“. Eden najpomembnejših vzrokov zaostajanja v razvoju je bilo nedvomno pomanjkanje strokovnih kadrov na vseh področjih. Dotok strokovnjakov z univerze v Ljubljani je bil minimalen in kadrovski deficit je postajal vse bolj kritičen.

Tako je leta 1959 v gospodarstvu manjkalo 1800 strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo, v višjih razredih osnovnih šol pa 1000 predmetnih učiteljev. Zato ni čudno, če se je iz gospodarstva vedno glašneje slišala zahteva, da je v Mariboru potrebno ustanoviti visokošolske zavode, ki bodo vzgajali strokovnjake ustreznih profilov.

Pobude iz Maribora so tedaj naletele pri izvršnem svetu in v skupščini LR Slovenije na polno podporo. V resoluciji zvezne skupščine o izobraževanju strokovnih kadrov iz leta 1960 so bile podane celovite zahteve o vsebinski reformi visokega šolstva in tako je v letih 1959—1961 nastalo več visokošolskih središč

(Niš, Priština, Split) pa tudi Maribor je dobil pet višjih in eno visoko šolo (višja komercialna šola, višja tehniška šola, višja pravna šola, višja agronomska šola, triletna višja stomatološka šola in pedagoška akademija kot 4-letna visoka šola).

Kot prvi visokošolski zavod v Mariboru, ki je prebil led tradicionalizma, je bila ustanovljena višja komercialna šola. Republiška skupščina je 2. julija 1959 sprejela zakon o ustanovitvi te šole, a brez navedbe kraja sedeža šole. Čeprav so imeli v Ljubljani za šolo pripravljeno vse: učni program, učiteljske kadre, prostore, je izvršni svet s posebnim odlokom in na jezo mnogih določil sedež šole v Mariboru. Premagana je bila ozkost, vzvišenost in samozadovoljnost nekaterih — tudi zunaj Ljubljane je nastal visokošolski zavod.

Po sprejemu zakonov o ustanovitvah šol v Mariboru v letih 1959—1961 je skupščina LR Slovenije 25. maja 1961 sprejela sklep o ustanovitvi Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru, ki je imelo do vključenih visokošolskih zavodov v Mariboru povsem podobne pravice in dolžnosti kot univerza do vključenih fakultet. Formiranje visokošolskega središča v Mariboru je bilo tako formalno zaključeno in začrtana je bila smer razvoja. Kasneje je združenje od občine Maribor prevzelo še ustanoviteljske pravice nad študijsko knjižnico, ki se je preimenovala v visokošolsko in študijsko knjižnico.

PODATKI NE LAZEJO

Vpis v novoustanovljene zavode v Mariboru je pokazal, kako velik je bil interes za tovrstni študij in kako utemeljena je bila njihova ustanovitev. Že v drugem letu delovanja se je vpisalo 3130 študentov, od tega 842 rednih in 2288 izrednih. V naslednjih letih se je vpis povečeval, in tako je bilo v študijskem letu 1974/75 vpisanih kar 8161 rednih in izrednih študentov. Do danes pa se je vpisalo preko 47.000 študentov, od tega okrog 60 % izrednih.

Od vsega začetka so imeli visokošolski zavodi v Mariboru vseslovenski značaj, pa tudi socialna struktura študentov je relativno bolj ugodna kot v drugih središčih. Po večletnem povprečju jih je bilo med rednimi študenti 43,6 % iz družin delavcev v gospodarstvu, 25,5 % iz družin v družbenih službah, 8,8 % iz kmečkih družin in 8,5 % iz družin upokojenecv.

Visok odstotek izrednih študentov je še danes posebna značilnost visokošolskih zavodov v Mariboru, kar dokazuje, da so šole uvidele izredni družbeni in socialni pomen izobraževanja ob delu. V preteklem letu je imelo šest (v mariborsko združenje vključenih) šol 33 sekcij in centrov za izredni študij, ki pokrivajo celotno ozemlje SR Slovenije (Maribor, Murska Sobota, Dravograd, Ravne, Ptuj, Slovenj Gradec, Velenje, Celje, Brežice, Novo mesto, Trbovlje, Ljubljana, Kranj, Postojna, Koper, Piran, Nova Gorica).

Število diplomantov narašča. Od ustanovitve do sedaj je dalo šest visokošolskih zavodov, vključenih v združenje, okrog 11.000 diplomantov, kar pomeni 28 % diplomantov od vseh, ki so jih od leta 1945 dali vsi visokošolski zavodi (sedaj jih je 26) v SR Sloveniji. Med dosedanjimi diplomanti je blizu 3000 ekonomistov, okrog 2200 tehniških inženirjev, 1400 predmetnih učiteljev, 600 inženirjev agronomije, 900 pravnikov in 2000 organizatorjev dela.

Diplomanti visokošolskih zavodov, vključenih v mariborsko združenje, so nedvomno pomemben prispevek k hitrejšemu razvoju celotne Slovenije, še posebej severovzhodne. Prav tako pomembno pa je tudi njihovo delo, saj so v svojih diplomskih nalogah mnogi obdelali praktične probleme iz svojega okolja ter poiskali rešitve zanje.

PETNAJST LET NAPOROV

Ob ustanovitvi je na naše visokošolske zavode prišla večina učiteljev iz gospodarstva. S seboj so prinesli dragocene izkušnje in praktična spoznanja, večina od njih pa ni bila seznanjena s pedagoškim delom, niti se niso doslej ukvarjali s sistematičnim raziskovalnim delom. Mnogi so to kasneje nadomestili s trdim delom, ko so poleg redne delovne obveznosti še študi-

dirali in pridobivali magistrske in doktorske naslove. Vztrajali so na tem, da je treba pedagoški proces povezovati z raziskovalnim delom in rezultat tega je, da imamo sedaj na šolah 168 rednih in 79 pogodbenih učiteljev ter 69 rednih in 29 pogodbenih asistentov. Med rednimi učitelji je 50 doktorjev znanosti, 37 magistrstov in specialistov, 37 učiteljev pripravlja doktorsko disertacijo, 29 pa jih študira tretjo stopnjo za dosego naziva magister. Pričakujemo lahko, da bo že letos med učitelji nad 55 in leta 1976 nad 70 doktorjev znanosti in 50 magistrstov oziroma specialistov.

Eden temeljnih pogojev za nastanek in razvoj visokošolske dejavnosti so ustrezni in primerno opremljeni prostori. Začetek je bil v tem pogledu dokaj težak. Prostori so bili premajhni, stari, brez prave opreme in le s težavo so si šole pridobivale nujno potrebni življenjski prostor. Še danes je zadovoljivo opremljena le visoka ekonomsko-komercialna šola, začeli so z gradnjo nove pedagoške akademije, medtem ko so ostale šole še zmeraj v starih, delno adaptiranih, a še vedno neustreznih prostorih. Razvoj šol za prihodnje obdobje nujno terjaja nove investicijske naložbe, sicer bo trpela kakovost pedagoško-raziskovalnega dela ali pa bo potrebno celo omejevati vpis.

A vera v nadaljnjo rast visokega šolstva v Mariboru vsekakor ostaja. Premagani napor in težave le še podžigajo želje in hotenja, usmerjene v prihodnost. V 15 letih so se potrdile besede pokojnega Borisa Kraigherja, ki je ob otvoritvi višje tehniške šole dejal: „Višja komercialna šola in višja tehniška šola pomenita zametek bodoče samostojne univerze v Mariboru.“

ZDRUŽENJE POSTANE UNIVERZA

Za ustanovitev univerze je bilo treba vložiti mnogo dela in truda. V 15 letih je mariborsko visoko šolstvo nedvomno dokazalo, da je dozorelo za vstop v novo obdobje, da si je zaslužilo univerzo. To kažejo podatki. Razvoja nekega področja in celotne republike si nikakor ne moremo zamisliti brez dovoljnega števila strokovnjakov. Vse dosedaj opravljene analize kažejo, da v Sloveniji močno primanjkuje prav strokovnih kadrov, ki se šolajo na naših visokošolskih organizacijah. Dokazano je tudi, da univerzitetno središče v Ljubljani s sedanjimi zmogljivostmi te naloge ne more izpolniti. Nujno je torej treba razširiti in izpolniti visokošolske zmogljivosti, če hočemo uresničiti plan dolgoročnega razvoja SR Slovenije, v katerem je zapisano: „Do leta 1985 bo višji in visokošolski študij postopoma zajel okoli četrtno prebivalstva med 19. in 24. letom starosti... Slovenija naj bi do 1985. leta imela dvoje univerzitetnih središč po 12' do 15.000 študentov, pri čemer bomo upoštevali potrebe,

načelo racionalnosti in smotrno delitev dela. Razen v Ljubljani in v Mariboru naj bi v prihodnjem obdobju razvijali posamezne oblike visokošolskega izobraževanja tudi v drugih središčih.“

Podatki o številu in usposobljenosti učnih kadrov kažejo, da je bilo v Mariboru s trdim delom ustvarjeno solidno jedro učiteljev, ki se bo v prihodnjih letih brez dvoma še povečevalo. Ustvarjene so tudi osnovne materialne možnosti — učilnice, knjižnice, laboratoriji, študentski domovi. Res da povsod ne zadostujejo, a stiska s prostorom je problem v vseh visokošolskih središčih. Narašča tudi število vpisanih študentov, saj se vse več mladih, pa tudi že zaposlenih ljudi odloča za nadaljnji študij.

Samoupravni organi združenja vključno s študenti so po teh ugotovitvah že leta 1972 začeli pripravljati preosnovno združenja v novo slovensko univerzo. Izdelani so bili razvojni načrti in projekti, usmerjeni v zagotovitev univerze, pedagoško znanstveni in drugi delavci ter študentje pa so bili pripravljeni prevzeti nalogo organizirati univerzo.

Razvojni programi so bili dobro in progresivno zastavljeni, tako da jih ni bilo treba spreminjati, saj so kasneje sprejeti sklepi X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS, ustava in zakon o visokem šolstvu samo potrdili pravilno zasnovanost načrtov. Treba jih bo le še dopolnjevati. Vsi ti dokumenti, ki so dali smernice za reformo celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema in še posebej visokega šolstva, mariborskega visokega šolstva niso našli nepriljubljenega. Nasprotno. Učitelji in študentje so se že dolgo zavedali, da je to nujnost razvoja in napredka. Zato je bil tudi samoupravni sporazum o združitvi v univerzo v Mariboru lahko sprejet in podpisan v rekordnem času.

S tem da se je Združenje mariborskih visokošolskih zavodov preimenovalo v Univerzo, se ni dogodilo nič nepričakovanega. Ta kvaliteten preskok je samo nujna posledica in kontinuiteta 15-letnega dela in rasti visokošolskega središča.

Morali pa bomo napeti vse svoje moči in strniti naše napore, da bo nova slovenska univerza zares socialistično samoupravno organizirana. Da bo vzgajala strokovnjake, ki se bodo poleg strokovnega dela borili tudi za boljši jutri. Univerza mora postati nosilec in žarišče naprednih idej, le takšna bo vredna petnajstih let vloženega dela in naporov.

MIK REBERNIK

OPOMBA: Pri obdelavi tega zapisa sem dobil podatke iz publikacije, izdane ob ustanovitvi univerze, ter iz razvojnih in raziskovalnih projektov Združenja. MVZ.

PRIJATELJICE, PRIJATELJI

11 V 3 T

Danes, včeraj ali jutri — vseeno kateri pojem si izberete, vedeli smo, da boste naši, da ste naši in da boste naši tudi ostali. Kot BRUCI ste prepričani, da se boste s študijem na visokošolskih zavodih v Mariboru rešili zaostalih razmer v srednjih šolah — koliko tega bo res, pa boste morali presoditi sami. Tako slabo vsekakor ne bo, vendar je prav, če se že pred pričetkom predavanj pripravite na neljuba presenečenja, ki bi vam morda uničila moralo in veselje do študija. Vse, kar slišite o delu študentov, o odnosih študent-profesor, vse sprejmite in potem sami preizkusite. Ne želimo vam obljubljeni ničesar, saj upamo, da bomo lahko vaše nove, mlade in sveže moči koristno uporabili in zlili v skupno borbo proti vsem nepravilnostim, ki se bodo pojavljale.

UNIVERZA je bruc kakor vi, od nje pa pričakujemo mnogo, morda preveč — toda naša pričakovanja bo morala izpolniti, saj je v njej prav toliko študentskega dela, kakor dela kogarkoli drugega (npr. profesorjev).

K nam ste prišli v času velikih sprememb, v času ko se pripravljamo skupaj s profesorji na enotno pot. Ta pot pa ima dva pasova — profesorskega in študentskega — združiti bo treba oba in povezati z zelenim pasom — uporabnik!

GIBANJE, ki ga boste zasledili na šolah, vas ne sme prestrašiti. Zahtevajte od starejših študentov, da vam razložijo svoje pravice in dolžnosti, zahtevajte da vas enakopravno vključijo v vse svoje organe in da vam pokažejo smernice, ki so si jih postavili. V pripravi so novi statuti šol, ki imajo osnovo v zakonu o visokem šolstvu, novi statuti na osnovi katerih boste delali tako vi, kakor generacije za vami.

NEKAJ pomembnega pa ne smem pozabiti. Študentje, veste, niso vedno tako aktivni, kakor pripovedujejo. Niso toliko napravili,

kakor se hvalisajo... verjetno zaradi tega, ker ni bilo dovolj dobrega stika med generacijami, zaradi tega, ker je z odhodom vsake generacije nastala določena praznina, ki jo je bilo težko zapolniti, priti do enakih spoznanj in nadaljevati delo. Zaradi tega ne smete dovoliti, da vas kdorkoli odrine od samoupravnega in političnega pulsa, da vam odredijo vlogo poslušalca in izvajalca. Zahtevajte, uresničujte in še zahtevajte — Katedra vam bo pomagala. Če kadarkoli, karkoli potrebujete — vrata študentskega lista so vam vedno odprta, člani uredniškega odbora so vam vedno na razpolago. Še bolje pa je, če sami postanete naš član. Imate predloge... znate prijeti za pero... znate biti kritični... pesnite... filozofirate... vsi ste nam dobrodošli!

Nekaj naših borb, skupnih bojnih poljan na katerih se bomo srečevali v vsakdanjem univerzitetnem življenju je: posodobiti predavanja, oziroma ves učni režim, vključiti v predavanja več praktičnega dela študentov, več skrbi za študentov individualni razvoj, vključiti v pedagoški proces več znanstveno aplikativnega dela, izboljšati delovanje političnih organizacij (ZK, ZMS) jim dati pravo vlogo, pomen in mesto na šoli ter v povezavah med šolami...

KATEDRA vam bo pri tem svetilnik, smerokaz pri delu na šolah. Obveščala pa vas bo tudi o izvenšolski — širši družbenopolitični dejavnosti, saj smo spoznali, da ne smemo iskati vedno znova le svojih specifičnosti, obravnavati le naše problematike in se zapirati v krogi študentski krog, pač pa moramo najti tudi svoje mesto v družbi in poiskati vezi, ki nas bodo spojile z družbo.

Torej, prijatelji, ZAVIHAJMO rokave, prevetrimo zaprašene vijuge v možganih in napravimo kar zmoremo. Zmogli pa bomo toliko, da niti sami ne verjamemo in upamo, saj smo mladi in mladost je tudi glavni atribut vseh nas. Mladost združena z znanjem in zdravo kritičnostjo pa je nepremagljiva!

Marjan Vešnar

Prevladujejo izredni študentje

Po nepopolnih podatkih se je do 20. avgusta vpisalo na mariborske višje in visoke šole 4.794 študentov. Seveda v to število niso vštet tisti, ki bodo septembra opravljali sprejemne izpite. Ta dokaj velika številka nam znova dokazuje, da je zanimanje za študij v Mariboru zelo veliko, zlasti še za izredni študij. No, pa preidimo h konkretnim podatkom.

Tako kot vsa leta doslej se je tudi letos največ študentov vpisalo na visoko ekonomsko komercialno šolo. Po nepopolnih podatkih se je na to šolo vpisalo 520 rednih in 850 izrednih študentov. Na drugo stopnjo se je vpisalo 115 rednih in 500 izrednih študentov, skupaj torej na prvo in drugo stopnjo 2.025 študentov.

Na višjo pravno šolo se je vpisalo 180 rednih in 360 izrednih študentov, 302 študenta pa bodo opravljali septembra sprejemne izpite. Skupaj torej 842 študentov.

Na pedagoško akademijo se je vpisalo 274 rednih in 79 izrednih študentov, kar je v primerjavi s številkami vpisanih študentov na drugih šolah zelo malo.

Na visoki tehniški šoli v Mariboru je vpisanih na prvo stopnjo 442 rednih in 173 izrednih študentov, skupaj 615. Največ študentov se je vpisalo na gradbeni oddelek (118), najmanj pa na oddelek kemije (42). Na drugo stopnjo visoke tehniške šole v Mariboru se je vpisalo 26 rednih in 29 izrednih študentov. V celjski oddelek mariborske visoke tehniške šole se je vpisalo 70 študentov (gradbeni in strojni oddelek), niso pa vštet tisti, ki bodo opravljali sprejemne izpite.

Na prvo stopnjo višje šole za organizacijo dela v Kranju se je vpisalo 133 rednih in 347 izrednih študentov. Na drugo stopnjo te šole pa 49 rednih in 253 izrednih študentov.

V novem študijskem letu bo na višji agronomski šoli v Mariboru študiralo 56 rednih in 68 izrednih študentov.

Vseh novo vpisanih študentov v Mariboru je torej 4794, od tega je 1.835 rednih in kar 2961 izrednih študentov. V primerjavi z letom 1973 je to za celih 35 odstotkov več. (Ravno obratno je v Ljubljani, kjer je rednih študentov tri- do štirikrat več kot izrednih.) In koliko je v Mariboru vseh študentov?

Na novo se je vpisalo in bo nadaljevalo študij na vseh stopnjah približno 8.000 študentov, kar je vsekakor zelo razveseljiv podatek.

KAJ PA HRANA?

Vsa skrb za prehrano študentov v mariborskih visokošolskih zavodih je šla v glavnem skozi tri stopnje razvoja. V prvem obdobju — do študijskega leta 1967/68, je posebna komisija za materialna vprašanja študentov z denarjem podprla prehrano študentov ter že obstoječe obrate družbene prehrane. Sklenili so tudi pogodbo s samopostrežno restavracijo Center.

Drugo obdobje — v začetku je bilo v restavraciji veliko abonentov. Kasneje se je njihovo število zaradi neprestanega višanja cen krepko znižalo.

Tretje obdobje — 1973 — sklenili so, da bodo za študente najeli prostore menze uprave javne varnosti v Mariboru. To se ni uresničilo in kmalu so pričeli razmišljati o menzi v okviru obstoječih zmogljivosti domov. Ko so leta 1974 rekonstruirali kuhinjo, je bil problem rešen. S šolskim letom 1975/76 pa je postal Maribor univerzitetno mesto, kar nedvomno tudi pomeni, da se bo zaradi večjih možnosti šolanja zvečalo tudi število študentov. Oba lokala, restavracija Center in kuhinja v študentskem domu sta tudi na večji dotok študentov dobro pripravljena. Torej lahko upamo, da v tem za Maribor izredno pomembnem šolskem letu ne bomo razočarani.

STANOVANJA ŠE VEDNO PROBLEM?

V lanskem letu je bilo za mariborske študente na voljo 664 ležišč v vseh treh domovih. To pomeni, da pride na pet rednih študentov v Mariboru le 1 postelja, kar je še slabše kot v Ljubljani. Tudi v letošnjem letu so prejeli mariborski študentski domovi veliko prošenj za ležišče, vendar so jih morali od 894 zavrniti kar 243. V Mariboru naj bi že letos pričeli razmišljati o gradnji novega študentskega doma s 520 posteljami. Ta dom je Mariboru nujno potreben. Skupščina občine Maribor je dala na razpolago brezplačno zemljišče ob novi pedagoški akademiji, naročen pa je že tudi tipski idejni projekt. Z deli še verjetno nekaj časa ne bo nič, saj se še v Sloveniji do sedaj nismo dogovorili, kako zbirati sredstva za študentske domove.

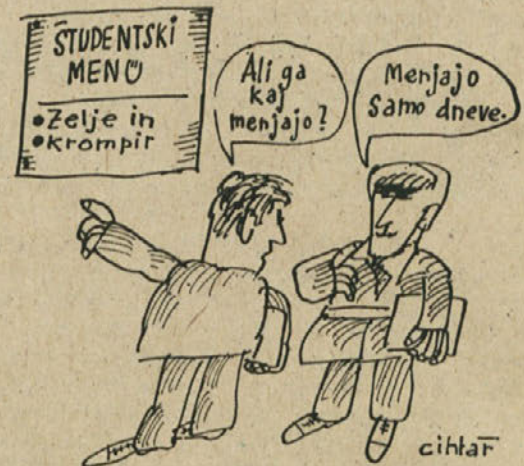
Študenti veliko povprašujejo po zasebnih sobah. V Mariboru ponujajo predvsem sobe za več sstanovalcev, vendar le-te

študentom preveč ne ustrezajo. Toda neke vendarle moraš stanovati, zato jih študentje kljub precej visoki ceni in nefunkcionalnosti radi vzamejo.

Na novo študijsko leto, ki bi ga lahko imenovali prvo „univerzitetno leto“ se pripravlja tudi mariborska visokošolska študijska knjižnica. Sedaj imajo v knjižnici 260.000 knjig, upajo pa, da bodo že v najkrajšem času dosegli mednarodni minimum univerzitetne knjižnice, to je 300.000 knjig. To število knjig bo v knjižnici že leta 1978, ko naj bi dobili v Mariboru tudi novo zgradbo visokošolske in študijske knjižnice.

Tako torej. Na dolgo in široko smo spregovorili o vpisu na mariborske višje in visoke šole, ustavili pa smo se tudi ob stvareh, ki so za vsakega študenta nujno potrebne. Pričakujemo lahko, da bodo mariborski študentje že v prvem letu obstoja univerze zadovoljni in ne bodo prikrajšani glede na možnosti in pogoje študija, kulturnega in zabavnega življenja, kot se je to često dogajalo.

Marjan Toš

Študentski dom

Do zaključka razpisnega roka, to je do 15. 7. 1975 je prispelo 894 prošenj (77 več kot lani). Od tega je bilo 5959 moških (lani 502) in 335 žensk (lani 315). Med njimi so zajeti tudi štirje zakonski pari. Letos so morali zavrniti 232 prošilcev. Sprejeti niso bili zaradi statusa, zaradi nepopolnih prošenj in zaradi preseženega cenzusa — ta je bil do 2000 din na družinskega člana. Tako bo letos stanovalo v študentskih domovih 270 deklet in 394 fantov.

Cene prehrane se ne bodo povečale. Kot doslej bo treba za kosilo odšteti 14 din, za večerjo 8 din, zajtrke pa bodo pripravljali le, če bo dovolj interesentov. Sicer pa si študentje lahko pripravljajo hrano sami v kuhinjah, ki so v vseh nadstropjih študentskih domov. Tudi za pranje perila je poskrbljeno. Na voljo so pralni stroji (na žalost pogosto pokvarjeni). Obiski v domovih so dovoljeni do 23.30. Starši in znanci lahko tudi prenočijo (če je prostor), za to pa je treba odšteti 20 din. In še cene: v I. in II. domu plačajo študentje 300 din mesečno, v III., ki je nov in je v sobi voda, pa 315 din.

Pregled prispelih prošenj:

	moški	ženske	skupaj	v procentih
VEKŠ	190	180	370	41,5
VTS	289	37	326	36,5
PA	34	94	128	14,2
VAS	29	3	32	3,5
VPS	17	21	38	4,3
SKUPAJ	559		894	
v procentih	62,6		100	100
Stari prosilci	340	216	560	62,6
Novi prosilci	215	119	334	37,4
Iz SR Slovenije	471	326	797	89,8
Iz drugih republik	74	9	83	8,7
Iz drugih držav	14	—	14	1,5

Danica Cmrečnjak

Pojasnila, knjige...

Začetek je tu. Poiskati je treba to knjigo, povprašati o tem in onem, pa kaj, ko so bile počitnice tako raznolike in smo pozabili na tisti „od kdaj ... do kdaj“. Še bolj pa bo koristil ta seznam uradnih ur za študente, kdaj so odprte knjižnice, izposojevalnice in čitalnice po posameznih šolah — brucem. Ne bo odveč, če tudi ta stolpec nalepite poleg urnika predavanj — na steno ali kam drugam.

VEKŠ:
 — uradne ure: ponedeljek, sredo in petek od 10. — 12., v sredo pa še od 16. — 17. ure
 — knjižnica: vsak dan od 8. — 11., v sredo pa še od 15. — 17. ure.
 — čitalnica: je do nadaljnjega zaprta.

VAS:
 — uradne ure: vsak dan od 11. — 12. ure
 — knjižnica: vsak dan od 7. — 14. ure, v sredo do 15. ure, v petek do 17. ure
 — izposojevalnica vsak dan od 10. — 12. ure, v sredo in petek pa tudi od 14. — 15. ure.
 — čitalnica: samo za profesorje.

VPŠ:
 — uradne ure: vsak dan od 10. — 12. ure
 — knjižnica: samo za profesorje
 — čitalnica: samo za profesorje.

VTŠ:
 — uradne ure: vsak dan od 11.30 — 13.30
 — knjižnica: vsak dan od 7. — 14. ure, ob sredah pa vse do 17. ure
 — knjige si lahko izposojate od 8. — 9. ure ter od 12. — 13. ure, v sredo pa tudi od 15. — 16. ure
 — čitalnica: še ni odprta, bo pa od 7. — 20. ure.

PA:
 — uradne ure: vsak dan od 10. — 12. ure
 — knjižnica in izposojevalnica: v ponedeljek, sredo in četrtek od 10. — 17. ure, v torek in petek od 10. — 14. ure, v soboto od 8. — 12. ure
 — čitalnica: vsak dan od 7. — 18. ure, v soboto od 8. — 12. ure.

VISOKOŠOLSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA:
 — izposojevalnica: vsak dan od 8. — 18. ure, ob sobotah pa od 8. — 13.30
 — velika čitalnica: vsak dan od 7. — 19.30, ob sobotah pa od 7. — 13.30
 — časopisna čitalnica: vsak dan od 7. — 18. ure, ob sobotah od 7. — 13.30
 — Xerox (fotokopirnica): vsak dan od 7. — 14. ure, ob sredah od 7. — 17. ure, ob sobotah pa od 7. — 13. ure.

Marija Šuta

Zabava, ko je čas

Za ves prosti čas, ki vam ga bo študij dopuščal, imate v Mariboru veliko možnosti izbrati si kraj in čas zabave.

Prvi so vsekakor kinematografi. Res je, da se mariborski kinematografi ne morejo pohvaliti s kvalitetnimi predstavami, res pa je tudi to, da se tu in tam najde kak film, ki si ga je vredno ogledati. Obiskujemo lahko kino Gledališče in kino Union (oba sta pred restavracijo Center), nato imamo kino Partizan (naproti gradu) in kino Udarnik (v Vetrinjski ulici). Študentom priporočam, da obiskujejo kino Gledališče, ker je edino, ki ima obložene sedeže in od vseh najboljši spored.

Vsi, ki imajo radi disco, bodo le-tega našli v restavracijah Branik, Astoriji. Verjetno bo tudi letos disco, namenjen samo študentom v depandansi študentskih domov, v katerega je vstop dovoljen le z indeksom.

Vsi, ki pa rajši plešejo in uživajo ob glasbi latinsko-ameriških narodov, bodo zahajali na plesišče v unionsko Belo dvorano ali pa se bodo vpisali v začetniške in nadaljevalne tečaje, ki jih bo pripravljala KUD Študent. Pozivam vse, ki se želijo naučiti plesati, pa tudi tiste, ki mislijo, da še ne znajo dovolj, da se vpišejo v tečaj. Če pa ima kdo od vas veselje do športnega plesa, vas bo KUD Študent sprejel medse in pričeli boste z rednimi treningi.

Tudi za šport je v Mariboru dovolj poskrbljeno. Tako bo lahko vsakdo našel zase tako zabavo, ki ga bo najbolj razvedrila in sprostila.

Lojze Klemenčič

Študentski abonma

Za tem naslovom bi lahko mirne duše postavili vprašaj. V Slovenskem narodnem gledališču Maribor namreč niso prepričani, da bo študentski abonma sploh obstajal. Po lanskih izkušnjah jim tega ne moremo zameriti. Med okoli 3600 študenti se jih je komaj našlo dovolj takih, ki kdaj pa kdaj pridejo v gledališče.

Cena abonmaja bo od 150. — din navzdol. Zanj se je treba prijaviti na višjih in visokih šolah do 15. 10. 1975, na srednjih pa do konca septembra.

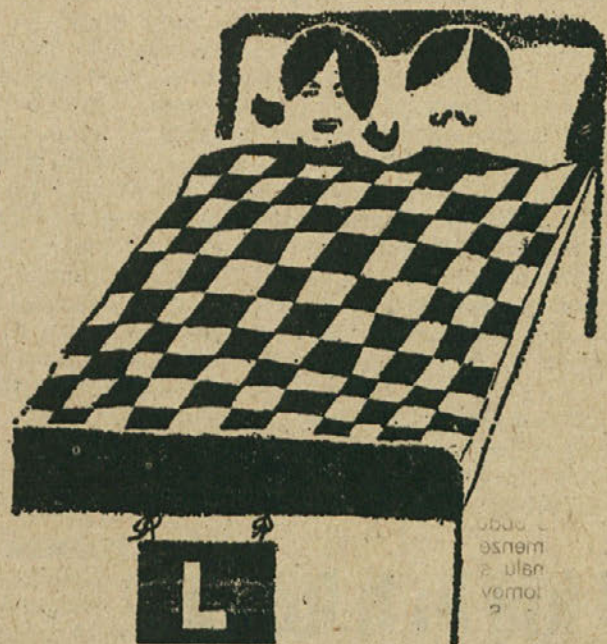
Če se ne bo prijavilo dovolj abonentov, bodo lahko študentje dobili vstopnice s 50 % popustom (s sabo morajo imeti indeksi).

Pa si oglejmo še repertoar:

DRAMA — Veliki oder
 — Ivan Cankar: POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI
 — Mira Mihelič: SVET BREZ SOVRAŠTVA
 — William Shakespeare: RICHARD II.
 — Tone Partljič: ŠČUKA IMA HITER REP
 — Bertold Brecht: ZAUSTAVLJIVI VZPON ARTHURJA UIJA

OPERA
 — Gotovac: ERO Z ONEGA SVETA
 — Lajovic: NEVSAKDANJI DAN
 — Lovenskjoeld: LA SYLPHIDE
 — Adam: GISELLE — balet
 — Lortzing: CAR IN TESAR
 — Giordano: ANDREE CHENIER
 — Donizetti: DON PASQUALE

Marija Šuta

Kje dobi bruc hrano

Študentska menza v depandansi študentskih domov:
 kosilo 14,- din
 večerja 8,- din
 zajtrk se bo pripravljale, če bo zadostno število interesentov.

Restavracija Center:
 — kosilo 16,- din
 — večerja 12,- din
 — zajtrk 4,50 din

Restavracija Novi svet:
 — kosilo 18,- din

Restavracija Branik:
 — kosilo 18,- din

Železničarska menza:
 — kosilo 15,- din

Hrana je v vseh restavracijah zadovoljiva. Morda bi lahko bili ponekod večji obroki.

Malice po šolah so se lani dobile samo na VTŠ in VEKŠ, kjer se dobi tudi kosilo. Za letos pa še nimam podatkov.

Lojze Klemenčič

Kultura za bruce

Po poletnem kulturnem mrtvilu, ki je vladalo v Mariboru, upamo, da nam bo nova sezona prinesla vsaj nekaj zaželene in kvalitetne kulture. (Podatke o gledališču si preberite v članku pod naslovom Študentski abonma). Poleg gledališča, za katerega se študentje tako in tako malo zanimajo, imamo še koncerte, ki jih prireja Posvetovalnica glasbene mladine Maribor. Tudi tukaj se dobijo abonmajske izkaznice, ki so za študente in dijake cenejše.

Za obe vrsti predstav velja, da jih obiskuje le malo študentov. Še manj pa je tistih, ki bi se napotili k otvoritvam razstav v razstavnem salonu Rotovž, Malem salonu, Mladinskem razstavišču Avli, Galeriji. Za privatne galerije pa niti ne vedo. Od vsega pa je najbolj žalostno, da marsikdo v Mariboru ne ve, da imamo Pokrajinski muzej in Muzej NOB, saj ju je obiskal morda le vsak tristi občan. Poleg profesionalnih ustvarjalcev kulture imamo še amaterje, ki se ukvarjajo v KUD, in eden od teh KUD je tudi KUD Študent (članek Študent naj bol), ki pripravi vsako leto več kulturnih prireditev, na katere pa žal zahaja malo študentov. Študentje sami pa bi naj pripravljali vsakoletne aprilске študentske prireditve, žal pa se vsako leto zgodi to, da peščica študentov pripravi prireditve, katerih se udeležijo le manjše število obiskovalcev. Upam, da boste novi bruci bolj zainteresirani za kulturo kot so stare bajte, mislim, da mi ni potrebno ponavljati, kakšno funkcijo ima kultura v našem življenju in da ne boste pričeli samo slučajnih razstav na VEKS ali VTŠ, ampak boste načrtno obiskali vsaj eno razstavo, gledališko predstavo ali koncert.

Lojze Klemenčič

nürnbergski ljak

delavcev in 471 študentov oz. 14 % vseh vpisanih študentov. Ob intenzivnem delovanju Zveze komunistov na naših šolah se povečuje tudi interes za vključevanje v delo organizacije, kar nazorno kaže tudi podatek, da smo v letu 1974 sprejeli 87 in v letu 1975 do konca junija 47 novih članov v Zvezo komunistov.

Temeljna oblika organiziranja komunistov je osnovna organizacija, ki se ustanovi v temeljni organizaciji združenega dela in v samoupravni delovni skupnosti. Člani Zveze komunistov se v osnovno organizacijo povezujejo po delovnem oziroma študijskem načelu. Danes deluje na mariborski univerzi pet osnovnih organizacij ZK, katerih število se bo zaradi nove samoupravne organiziranosti še povečalo. Pri svojem delu organizacije ZK ustanavljajo in uporabljajo tudi druge oblike organiziranja in delovanja, da zagotovijo organiziran vpliv, akcijsko usposabljanje, povezovanje in poenotenje delovanja ZK in omogočijo vsestransko pobudo in dejavnost članov. V osnovnih organizacijah delujejo študentje in delavci, se pravi, da o problematiki razpravljajo skupaj, kar omogoča vsestransko osvetlitev obravnavane problematike. Člani ZK pa so aktivni znotraj družbene akcije delovnih ljudi, skupaj z vsemi socialističnimi silami družbe, zbranimi v sindikatih, ZSMS, drugih družbenih organizacijah in društvih ter v samoupravnih organih.

Vse osnovne organizacije ZK, ki so organizirane v okviru univerze, sestavljajo visokošolsko (univerzitetno) organizacijo, katere najvišji organ je visokošolska (univerzitetna) konferenca ZK, ki voli komite kot svoj izvršilni politični organ. Temeljni smoter visokošolske organizacije ZK je, da usmerja delovanje članov tako, da se bodo le-ti odločno zavzemali za samoupravno preobrazbo celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema in raziskovalne dejavnosti ter za integriranje tega področja v združeno delo.

Komunisti na naših šolah sodelujejo z občinsko organizacijo ZK Maribor v zvezi z vsemi političnimi in idejnimi vprašanji, ki so skupnega pomena za obe organizaciji. To povezovanje se zagotavlja z vključevanjem vseh članov ZK v organe in delovne komisije občinske konference ZK Maribor in s skupnim zasedanjem organov obeh konferenc, da rešujeta vprašanja skupnega pomena in usklajujeta delovne programe. Organizacija na univerzi v Mariboru je tudi soustanovitelj medobčinskega sveta ZK Maribor, v katerega so vključene še občinske organizacije: ZK Lenart, Ormož, Ptuj, Slovenska Bistrica in Maribor. Namen takega sodelovanja je: usklajevanje dela organizacij, obravnava skupne problematike ter tesnejše sodelovanje med organizacijami ZK in CK ZKS. Komunisti na univerzi pa tudi skupaj z občinsko konferenco ZK Maribor volimo delegacijo v občinsko konferenco SZDL kot enotno fronto vseh subjektivnih sil.

IDEJNOPOLITIČNO USPOSABLJANJE IN DELOVANJE ZVEZE KOMUNISTOV

Idejnopolitična in akcijska usposobljenost osnovnih organizacij in iskanje najbolj konkretnih ter fleksibilnih oblik in metod praktičnega dela je ena pomembnejših nalog in pogojev uspešnega dela ZK na univerzi. Osnovne organizacije in organizacija v okviru univerze delujejo na osnovi svojih akcijskih programov, ki temeljijo na stališčih X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS ter vključujejo vprašanja sredine, v kateri s o osnovane. Izobraževanje poteka v okviru enotnega programa idejnopolitičnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev, ki ga je v preteklem letu organiziral marksistični center, ter v okviru posebnih predavanj in razgovorov, ki jih je organiziral komite v okviru izobraževalnega programa za nove člane (komuniste študente I. letnikov) in novo sprejete člane ZK ter marksističnih krožkov. Kot posebna oblika usposabljanja pa se organizirajo tudi seminarji za vodstva osnovnih organizacij ZK in politični aktiv univerze. Takšno izobraževanje je potrebno za poglobljeno poznavanje bistva raznih socializmu in samoupravljanju nasprotnih idej.

V KAJ IN H KOMU!

Članstvo v ZK na univerzi je povezano v petih osnovnih organizacijah:

- Osnovna organizacija ZK na pedagoški akademiji ima aktivne v temeljnih enotah. Sekretar organizacije je tov. Mladen Tancer.
- Osnovna organizacija ZK na višji agronomski šoli. Sekretar organizacije je tov. Ivo Mikluš.
- Osnovna organizacija na visoki ekonomsko-komercialni šoli. Komunisti se sestajajo na šestankih aktivov po letnikih. Sekretar organizacije je tov. Davorin Kračun, zaradi povezave pa se lahko komunisti zglasijo tudi pri tov. Ireni Knehtl.
- Osnovna organizacija ZK na višji pravni šoli. Sekretar organizacije je tov. Franci Ramšak.
- Osnovna organizacija ZK na visoki tehniški šoli. Sekretar organizacije je tov. Črtomir Stropnik, zaradi povezave pa se lahko zglasite tudi pri tov. Vitu Kumperščaku.

Podatki, ki sem jih navedel, so namenjeni predvsem brucem, članom ZK, za njihovo lažjo povezavo in hitrejšo vključitev v delo osnovne organizacije ZK na šoli. Pred vključitvijo naj vsak član ZK članske dokumente prevzame na komiteju občinske konference ZK, iz katere izhaja, oz. ime le-te sporoči na komite visokošolskih zavodov Maribor, ki ima svoje prostore v Mariboru, Prešernova 17/II, soba 207.

Milan Kerkez

V kaj in h komu!

Pedagoško-raziskovalna in vzgojna delavnost na univerzi ima po svojem objektivnem položaju možnost na razne načine vplivati na kvaliteto, smer in aktivnost družbenih gibanj. Oblikovanje ustreznih študijskih programov in profila diplomatov s čim višjim nivojem strokovnih in znanstvenih znanj in sposobnosti bomo dosegli s kvalitetnim delom univerze, zasnovanim na marksizmu in socialističnih samoupravnih odnosih. Ustvarjajoč osnovne principe in z utrditvijo ciljev reforme univerze je Zveza komunistov dala izhodišča idejnopolitične dejavnosti vseh subjektivnih sil na univerzi.

Komunisti, ki delujejo na šolah in so povezani v njeno osnovno organizacijo Zveze komunistov, se zavzemajo za oblikovanje in razvijanje samoupravnih odnosov, za razvijanje samoupravljanja kot pedagoškega načela in pedagoške prakse, za povezovanje šol s prakso, za uveljavljanje marksistične idejnosti v pedagoškem procesu ter razvijanje stroke in znanstvenoraziskovalne dejavnosti na marksistično znanstvenih osnovah itd.

ORGANIZIRANOST ZVEZE KOMUNISTOV

Visokošolska organizacija Zveze komunistov v Mariboru šteje 601 člana, od katerih jih je 102 iz vrst pedagoških delavcev, 28 iz vrst nepedagoških

Študent naj bo...

Da univerza brez študentov ne more obstajati, je vsakomur jasno. Povsem razumljivo pa je tudi, da moramo biti študentje na univerzi na nek način organizirani, da bi mogli znotraj organizacije in z njeno pomočjo reševati svoje in širše družbene probleme.

Študentska organizacija v Mariboru se je krepila in razvijala kot se je krepilo in razvijalo mariborsko visoko šolstvo. Od skromnega odbora v sklopu Zveze študentov Jugoslavije se je organizacija študentov razrasla v vplivno Skupnost študentov mariborskih visokošolskih zavodov, ki je delovala po načelih samoupravnosti in demokratičnosti ter omogočala študentom uveljavljanje lastnih interesov in uresničevanje njihovih potreb.

Globoki procesi v širši družbeni sferi pa so zahtevali spremembe tudi v študentski skupnosti in leta 1974 sta se na skupnem kongresu združili Zveza mladine Jugoslavije in Zveza študentov Jugoslavije v enotno organizacijo — Zvezo socialistične mladine Jugoslavije.

Danes smo mariborski študentje organizirani v Univerzitetno konferenco Zveze socialistične mladine Maribor, ki je v sklopu Zveze socialistične mladine Slovenije. Član univerzitetne študentske organizacije postane vsak, ki pristaja na statut Zveze socialistične mladine in izrazi željo, da želi vstopiti v vrste članov Zveze socialistične mladine Slovenije in Jugoslavije.

Zveza socialistične mladine je politična organizacija, vsi tisti študentje pa, ki iz kakršnihkoli razlogov ne žele stopiti v njene vrste, lahko svoje samoupravne pravice in dolžnosti izpolnjujejo v okviru svoje visokošolske organizacije, ali točneje, znotraj njene samoupravne organiziranosti bodisi posredno preko svojih študentskih delegatov v samoupravnih organih bodisi neposredno na zborih študentov.

Osnovni povezovalac in pobudnik študentske aktivnosti pa je predsedstvo Univerzitetne konference Zveze socialistične mladine, ki s svojimi komisijami poskuša reševati probleme študija, kulturnega življenja, idejnopolitičnega delovanja in športnega udejstvovanja mariborskih študentov. Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti specializiranih organizacij — študentskega lista „Katedra“, kulturno-umetniškega društva „Študent“, študentskega servisa in študentske radijske oddaje, ki dajejo študentskemu življenju v Mariboru njegov značilni ton in barvitost.

Študentski list KATEDRA

Mariborski študentje izdajamo svoj list že 15 let: prva številka je izšla v študijskem letu 1960/61, torej kaj kmalu po ustanovitvi prvih šol v Mariboru. Katedra je izhajala najprej kot mesečnik, nato dvakrat mesečno. Razvoj Katedre je prekinila njena združitev z listom ljubljanskih študentov v „Tribuno slovenskih študentov“ (leta 1963). Katedra mariborskih študentov se je ponovno osamosvojila v študijskem letu 1965/66 in sedaj izhaja tritedensko na 16 straneh s svojo redno literarno prilogo „Obrazi“.

Ima, kot vse kaže, mnogo bralcev, največ seveda med študenti, pa tudi med ostalo mladino, učitelji, delavci in uslužbenci. Skupna naklada lista se giblje okoli 7000 izvodov, stalnih naročnikov pa ima preko 3000.

Katedra je študentski list, kar pomeni, da ga ustvarjamo študentje in da je študentom prvenstveno tudi namenjen. Namen Katedre je obveščati in osveščati študente, pa tudi ostale občane. Izhodišča ter predmet pišanja in razmišljanja Katedre so študentje s svojim socialnim statusom, visoko šolstvo — njegova reforma in razvoj ter slovenski in širši gospodarski, politični in kulturni prostor. V tem smislu so tudi rubrike razdeljene v politično in gospodarsko, študentsko in visokošolsko ter kulturno rubriko.

V svojem 15-letnem delovanju je Katedra nedvomno dokazala ne samo upravičenost svojega obstoja, temveč tudi vso potrebnost takšnega komunikacijskega medija v visokošolskem sistemu. Njeno poslanstvo pa ob ustanovitvi drugega slovenskega univerzitetnega središča dobiva še večji pomen: pomagati bo morala graditi socialistično samoupravno zavest in pristne tovariške odnose ter opozarjati na težave in probleme

vsakodnevnega univerzitetnega življenja ter prispevati svoj delež k reševanju nasprotij v slovenski in širši družbi.

KUD Študent

Kulturno umetniško društvo „Študent“ razvija svojo dejavnost v izvenšolskem času in nepoklicno. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1964 in je za časa svojega obstoja doseglo nekaj zavidljivih uspehov. KUD „Študent“ daje življenju v Mariboru svojevrstno podobo, saj si le težko predstavljamo prireditve, da na njih ne bi nastopala katera izmed njegovih sekcij: mešani pevski zbor, folklorna sekcija, dramska sekcija, športno-plesna sekcija ali veliki plesni orkester.

Pevski zbor deluje že od same ustanovitve društva. Začetni moški pevski zbor se je letos razširil v mešanega. Uspehi: leta 1972 — gostovanje na Madžarskem, leta 1973 — doseženo prvo mesto na področnem tekmovanju pevskih zborov odraslih v Mariboru, nato gostovanje po Sloveniji, Srbiji in Črni gori, leta 1974 sodeluje, združen z ženskim pevskim zborom „H. Svetel“ iz Maribora, na tekmovanju mešanih pevskih zborov socialističnih držav v Nitri na Čehoslovaškem, kjer doseže 4. mesto.

Folklorna skupina je najstarejša in najplodnejša sekcija društva. Neprekinjeno deluje že 11 let. Namen skupine je ohraniti in gojiti plesne pesmi in običaje slovenskih pokrajin in ostalih narodov Jugoslavije, njena največja uspeha pa sta: nastop pred maršalom Titom ob dnevu mladosti in otvoritveni nastop v Jugoslovanskem tednu kulture v Marburgu (ZRN). Skupina je tudi redni gost na vsakoletnem mednarodnem festivalu študentskih folklornih skupin v Skopju.

Športno-plesna sekcija je bila ustanovljena leta 1970 in je kljub temu, da je to pravzaprav najmlajša sekcija, dosegla zavidljive uspehe. Plesalca te skupine sta letos priborila društvu 1. mesto na državnem prvenstvu v standardnih latinsko-ameriških plesih in sta med najboljšimi plesalci v Evropi. Športno-plesna sekcija tudi organizira začetne in nadaljevalne plesne tečaje.

Dramska sekcija je bila po večletnem molku lani ponovno ustanovljena in se uspešno ubada z odrskimi uprizoritvami sodobnih avtorjev, člani te sekcije pa v splošno zadovoljstvo občinstva sodelujejo na mnogih prireditvah in proslavah kot deklamatorji in recitatorji.

Veliki plesni orkester, ki je bil ustanovljen leta 1972, je prav tako uspešen in si je v tem kratkem času zaradi svoje kakovosti pridobil že dokajšen ugled, kar dokazujejo ne navsezadnje tudi navdušeni aplavzi občinstva na njegovih koncertih.

Študentski servis

Z namenom, da posreduje študentom in dijakom honorarne zaposlitve, je bila leta 1962 ustanovljena zadruga študentov in dijakov Maribor, ki se je v letu 1971 preimenovala v Študentski servis. Študentski servis omogoča vse vrste zaposlitev, poudarek pa je vedno bolj na intelektualnih delih. Podatki o socialnem poreklu študentov kažejo, da še vedno študirajo v veliki večini takšni, ki imajo premožne starše. Ta ugotovitev in pa še vedno neurejena štipendijska politika ne samo da opravičujeta obstoj servisa, ampak narekujejo njegovo še večjo aktivnost.

V lanskem letu je študentski servis posredoval okoli 5000 zaposlitev, število članov servisa je naraslo že na 3000, redne poslovne stike pa ima z okrog 500 delovnimi organizacijami. Poleg centra v Mariboru ima študentski servis svoje izpostave tudi v Murski Soboti, Celju in Novi Gorici, do nedavnega pa jo je imel tudi v Kranju.

Servis vse bolj prevzema skrb za urejanje obveznih počitniških praks in tako predstavlja neposredno vez med študentsko organizacijo, šolami in gospodarskimi organizacijami. V okviru študentskega servisa je organizirana avto-šola, kjer lahko študentje po znatno znižani ceni opravijo vozniški izpit. V domeni servisa je tudi Internacionalni študentski servis, ki je pododbor angleške študentske organizacije ISTC in ki s svojimi poslovnimi stiki omogoča prakse v tujini. Pod okriljem servisa aktivno delujejo še radioamaterski klub, planinska sekcija in fotolaboratorij.

Študentski radio

Ko naštevamo dejavnosti mariborskih študentov, nikakor ne smemo pozabiti na študentsko oddajo na valovih radia Maribor. Resda oddaja časovno ne ustreza več resničnemu utripu mariborskega študentskega življa, saj je na sporedu le vsakih 14 dni s polurnim programom, a vendar je to komunikacijski medij, ki predstavlja svojevrsten in živ prikaz vsakdanje študentske aktivnosti in problematike.

Če se ozremo na prebrodenih 15 let mariborske študentske organizacije, moramo ugotoviti, da smo tudi študentje prispevali svoj delež k temu, da imamo danes v Sloveniji dve univerzi. Generacije pred nami so se zavedale velike potrebe po ekspanziji visokošolskih zavodov in graditvi večsrediščnega sistema visokega šolstva v Sloveniji, pa je tako študentska skupnost po svojih močeh vedno pomagala pri razvoju visokega šolstva v Mariboru. Rečemo lahko, da sta Skupnost študentov in Zdr-

ženje visokošolskih zavodov v Mariboru ves ta čas vzorno sodelovala na vseh področjih.

Naši vrstniki z drugih visokošolskih središč v državi nam dostikrat zavidajo močan vpliv, ki ga imamo v samoupravnih organih. Ta vpliv pa smo si lahko pridobili le z ustvarjalnimi predlogi, zasnovanimi na realni podlagi. Mariborski študentje nismo nikoli dosti brezplodno razmišljali, vedno smo bili za ustvarjalen in demokratičen dialog. Zato tudi danes stojimo trdno na tleh. Zavedamo se, da nas sedaj na prehodu v novo — univerzitetno obdobje, čakajo še zahtevnejše naloge. Še bolj bomo morali okrepiti naša prizadevanja in medsebojno sodelovanje, kajti le z roko v roki, starejši in mlajši tovariši — učitelji in študentje — bomo lahko dosegli naš veliki cilj: izgraditev resnične socialistične samoupravne univerze, ki bo sposobna vzgojiti in izobraziti študenta v strokovnjaka — samoupravljalca, v človeka, vrednega naše slavne preteklosti in prihodnosti.

Mik Rebernik

VISOKA TEHNIŠKA ŠOLA

Razvoj samoupravnih odnosov v naši socialistični družbi in skokovit tehnični razvoj, značilen za današnji čas, terjata ustrezne reforme tudi na področju izobraževanja tehniškega kadra.

Problem pomanjkanja tehniških kadrov in ustreznih profilov je bil še posebej pereč na območju Severovzhodne Slovenije in je še danes eden izmed vzrokov sorazmerno počasnejše gospodarske rasti tega območja.

Ker je bilo očitno, da tradicionalna šolska središča ne morejo rešiti tega problema, se je pred 15 leti iz spoznanja potreb industrijskega zaledja in pobud, analiziranih v stališčih slovenskega gospodarstva izoblikovala zamisel o ustanovitvi Višje tehniške šole v Mariboru.

Zasnovana po najsodobnejših načelih razvoja visokega šolstva je bila Višja tehniška šola Maribor z zakonom skupščine SR Slovenije ustanovljena dne 26. novembra 1969. V skladu z vodilnimi panogami industrijskega zaledja je dajala višjo izobrazbo in podeljevala nazive inženir strojništva, elektrotehnike, gradbeništva ter kemijske in tekstilne tehnologije.

Po desetih letih, polnih dela in iskrenega prizadevanja vseh, se je razvil pedagoško, strokovno-znanstveno in družbenopolitično kvaliteten učni kader, zrasle so učilnice in laboratoriji, iz nenehnih stikov z industrijo pa je zrastle tudi obojestransko plodno znanstveno in raziskovalno sodelovanje. Odrpita za pobude iz prakse je tako šola postala nosilka novih pobud za prakso.

S tem so bile dane možnosti za to, da prične šola izvajati pouk tudi na drugi stopnji. Naraščajoče potrebe po drugostopenjskih inženirjih, izkažane z analizami in stališči za gospodarstvo pristojnih ustanov ter same industrije, so nato privedle do tega, da je skupščina SR Slovenije v letu 1973 z zakonom preimenovala šolo v Visoko tehniško šolo Maribor, ki daje višjo in visokodiplomsko izobrazbo na vseh oddelkih.

Takoj po ustanovitvi je VTS pričela redno pedagoško dejavnost. V treh oddelkih je v prvem semestru 10 učiteljev predavalo 166 rednim študentom. Z drugim semestrom se je šola razširila za dva oddelka, za kemijski in gradbeni, in s tem dobila organizacijsko obliko, ki se ni bistveno spremenila vse do 1969. leta, ko je bil tekstilni oddelk pripojen strojnemu kot samostojen odsek. Od šolskega leta 1960/61 dalje je organiziran izredni študij, za katerega se je takoj priglasilo 745 študentov. Izredni študij je močno povečal naloge šole in razširil ter podkrepil njen pomen in vlogo. Prvi predavatelji VTS so bili najboljši kadri iz mariborske industrije, na pomoč pa je priskočila tudi ljubljanska univerza s svojimi učitelji.

Pomemben mejnik v razvoju šole je bilo 1969. leto, ko si je VTS nabavila elektronski računalnik IBM 1130 in s tem obogatila svoje pedagoško delo s sodobnimi metodami tehniške kibernetike.

Število rednih in izrednih študentov je nenehno naraščalo. V desetih letih se je povečalo za več kot 300 odstotkov. V šolskem letu 1969/70 je bilo vpisanih na VTS že 790 rednih in 2187 izrednih študentov.

Število rednih in izrednih študentov naraste vsako leto za okoli 15 odstotkov in je v šolskem letu 1974/75 bilo vpisanih 1300 rednih in 3000 izrednih študentov.

O uspešnosti pedagoške dejavnosti šole nazorno govore podatki o diplomantih. Od ustanovitve šole je do konca 1974. leta na VTS diplomiralo 1813 rednih in 504 izredni študentje, skupaj torej 2317 študentov, od tega: na strojnem oddelku 1005 (rednih 754), na oddelku za elektrotehniko 631 (476), na gradbenem oddelku 406 (344), na oddelku za kemijsko tehnologijo 198 (175), ter na odseku za tekstilno tehnologijo 77 (64) študentov. Znatno število absolventov šole je brez diplome nadaljevalo študij na ustreznih fakultetah, tako da je v petnajstih letih na VTS uspešno končalo študij nad 2700 študentov.

Visoka tehniška šola svoje dejavnosti ni nikoli zapirala v lokalne meje. Da je temu tako, je razvidno iz števila središč za izredne študente, ki pokrivajo področja skoraj celotne SR Slovenije. Centre za izredni študij ima šola v Mariboru, na Ravnah, v Celju, Velenju, Trbovljah, Kranju, Metliki in Postojni. Pred leti je imela šola centre za izredni študij celo v Puli, Varaždinu, Zagrebu in Reki. Poleg tega odpira šola v študijskem letu 1975/76 redni pouk na dislociranih oddelkih za strojništvo in gradbeništvo v Celju, kjer bo vzgajala tehniške kadre z višjo izobrazbo.

Čeprav je na VTS vpisanih največ študentov iz mariborske pokrajine, so v znatnem številu zastopani tudi študenti iz drugih slovenskih pokrajin in ostalih jugoslovanskih republik, kar priča ne samo o ugledu, ki si ga je šola ustvarila, marveč tudi o potrebah in privlačnosti tovrstnega izobraževanja. Zadnja leta je na šoli študiral precejšnje število zamajskih študentov, zlasti državljanov iz držav v razvoju, med katerimi so najmočnejše zastopane ZAR, Sirija in Irak.

Tudi glede socialnega izvora je sestav študentov VTS sorazmerno ugoden, saj je bilo vselej več kot polovica rednih študentov iz delavskih in kmečkih družin, kar dokazuje, da omogoča šola študij prav tistim, ki so bili nekoč pri višjem izobraževanju zapostavljeni.

Število pedagoških delavcev šole se je od ustanovitve šole do danes podneslo, saj ima dandanašnja šola že preko 100 učiteljev; od tega jih je 65 v rednem in 38 v pogodbenem delovnem razmerju. O kakovosti učiteljskega kadra priča tudi dejstvo, da poučuje na šoli 23 doktorjev znanosti in 8 magistrorov, in od tega 12 doktorjev znanosti in 5 magistrorov v rednem delovnem razmerju. Skoraj vsi ostali pedagoški delavci opravljajo III. stopnjo ali pa že imajo doktorat v postopku.

Močno se razvija na šoli tudi znanstveno-raziskovalno delo. V letu 1975 nam je sklad Borisa Kidriča odobril 14 raziskovalnih nalog za 2.362.619 din. Pri delu na večini nalog smo si zagotovili sodelovanje in sofinanciranje industrije. Tako imamo neposreden stik z uporabniki in pričakujemo, da bodo naši izsledki koristili neposredno industrijski praksi. Raziskovalno delo poteka v skupinah oziroma timih raziskovalcev. Tako je npr. okoli NC tehnologije zbrana skupina, ki pripravlja vse potrebno za uvajanje te tehnologije v industrijo. To uvajanje bo izvedeno s pomočjo seminarjev za operatorje in organizatorje NC tehnologije, zaposlene v industriji. Pri tem je finančna soudeležba industrije že sedaj okoli 2 milijona dinarjev. Podobno deluje na konstrukcijsko-računalniškem področju večja skupina raziskovalcev pri uvajanju numeričnih postopkov in bank podatkov za konstrukcijske preračune strojnih delov. Zelo se je razširilo znanstveno raziskovalno delo tudi na področjih elektroenergetike; raziskav talnih vod itd.

Oblikovanje in izvedba permanentnega izobraževanja je bila kot vsebinska in metodološka naloga zastavljena v obliki seminarjev in dopolnilnih tečajev v sodelovanju z delovnimi organizacijami in sorodnimi šolami. Tako npr. pripravlja šola letos že 10. strojniški seminar, zelo uspešni so bili seminarji na področju elektroenergetike, ki se jih je udeleževalo tudi po sto elektroinženirjev, zaposlenih v industriji itd.

Materialno osnovo študija tvorijo učni prostori z ustrežno sodobno opremo. Prostori šole zajemajo v celoti skoraj 9000 kv. metrov površine, od tega je neposredni pedagoški dejavnosti namenjenih nad 7000 kv. metrov površine.

Knjižnica s čitalnico, ki ima 18.000 knjižnih enot, je na voljo pedagoškim delavcem, študentom, strokovnjakom iz gospodarskih organizacij in tudi širši družbi.

Z uvedbo in izvajanjem pouka na drugi stopnji strojništva je šola izpolnila le del zakonskega določila o preimenovanju šole v Visoko tehniško šolo. Zato sta bila izdelana razvojni načrt pouka, po katerem bodo tudi ostali oddelki uvedli pouk na drugi stopnji, in razvojni načrt nadaljnje izgradnje šole s finančnim predračunom.

Samoupravni organi šole in Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru so ta predlog razvojnega načrta pouka in izgradnje šole podprli, o njej pa razpravljajo še izobraževalna skupnost SR Slovenije, republiški komite za vzgojo in izobraževanje, gospodarska zbornica, samoupravne interesne skupnosti, gospodarske organizacije združenega dela in predstavniki družbenopolitičnih skupnosti. S tem je torej že stekel proces, ki naj ob sodelovanju uporabnikov in širše družbene skupnosti vpliva na smiselnost in vsebino načrtovane visokošolskega študija in bodočega razvoja šole.

S podpisom samoupravnega sporazuma o vključitvi v univerzo v Mariboru so se odprle še večje možnosti za samoupravno usklajevanje pedagoških, študentskih in gospodarskih interesov ter možnosti za uspešnejše vertikalno povezovanje usmerjenega šolstva ob čim racionalnejši izbiri materialne baze. Prepričani smo, da bo v okviru univerze šola v gospodarskem prostoru Maribora in tudi v širšem slovenskem prostoru še uspešneje izpolnjevala svoje pedagoško poslanstvo in da bo postala močno znanstveno-raziskovalno središče, ki bo organsko povezovalo teorijo s prakso naše samoupravne socialistične družbe.

Direktor
dr. Ljubomir Črepišek

PEDAGOŠKA AKADEMIJA

Usposabljanje učiteljev je stalno odprto družbeno vprašanje, ki terja vztrajne rešitve, saj se doslej družba nikoli še ni tako prenegala, da bi prehitela čas in dajala za razvoj učiteljevega poklica več, kot bi bilo nujno potrebno. Običajno je skokovito izboljševala izobraževalne razmere in družbeni položaj pedagoških delavcev v kritičnih trenutkih, ko je prepad med zahtevami in potrebami vzgoje in izobraževanja bil tako velik, da je že ogrožal družbeni obstoj in razvoj. Dejstvo namreč je, da „brez boljših družbenih razmer nikoli niso mogli izboljšati vzgoje, toda brez boljšega učitelja tudi nikoli niso mogli ustvariti še tako naprednih šolskih projektov in šolskih reform“.¹ Marksistično spoznanje odkriva temeljno družbeno odgovornost, ko razglasa, da se najbolj osveščeni del proletariata dobro zaveda osnovne skrbi za vzgojo, če hoče ohraniti in razvijati svoje pridobitve. Iz tega tudi v naših razmerah sledi, da se „mora posebna pozornost posvečati šolam, ki pripravljajo učitelje.“²

Predlog za ustanovitev pedagoške akademije je dal svet za šolstvo pri okrajnem ljudskem odboru Maribor sporazumno s svetom za šolstvo pri okrajnem ljudskem odboru v Murski Soboti. Tako je s šolskim letom 1960/61 začel delovati v Mariboru zunanji oddelek višje pedagoške šole v Ljubljani. Že 26. junija 1961 je bila s posebnim zakonom (Uradni list SRS, št. 18/61) ustanovljena pedagoška akademija v Mariboru kot visoka šola za usposabljanje učiteljev, ki bi naj organizirala pouk prve in druge stopnje. Zakonodajalec je s tem spoznal, da je za pedagoško delo, tudi na osnovni šoli, potrebna visoka izobrazba, ki jo je treba organizirati, brž ko bodo to dopuščale družbene razmere in razvoj ustanove. Zakon o ustanovitvi Pedagoške akademije v Mariboru v 2. členu jasno opredeljuje njeno vlogo in naloge, ko pravi: „Pedagoška akademija vzgaja in izobražuje učitelje z višjo in visoko izobrazbo za osnovne in druge šole ter druge vzgojne in izobraževalne zavode. Pedagoška akademija organizira in razvija znanstveno delo na področju vzgoje in izobraževanja.“

Osnovna ideja zakona je bilo vseskozi tudi vodilo razvoja pedagoške akademije, ko je delovna skupnost razvijala načrte o izboljševanju vzgojnoizobraževalnega dela in gradnji ustreznih prostorov. Razumljivo, da so bili vsi napor usmerjeni skladno z družbenimi možnostmi, zakon pa je naravnost nalagal delavcem PA v Mariboru, da so dolžni čimprej ustvariti možnosti za razvoj nadaljnjega študija.

Pedagoška akademija v Mariboru je začela vzgajati učitelje razrednega in predmetnega pouka z višjo izobrazbo in vse do danes še ni mogla razviti študija za učitelje z visoko izobrazbo.

Poleg učiteljev razrednega pouka izobražuje PA Maribor učitelje slovenščine, srbohrvaščine, ruščine, angleščine, nemščine, madžarščine, geografije, zgodovine, biologije, kemije, matematike, fizike, tehničnega pouka, likovnega pouka, glasbenega pouka, telesne vzgoje, družbenomoralne vzgoje in praktičnega pouka kovinarjev.

Učitelji z višjo izobrazbo je danes temeljna zahteva, vendar je v smislu razvoja vzgoje in izobraževanja treba čimprej omogočiti popolno visokošolsko izobraževanje učiteljev osnovne šole in drugih izobraževalnih ustanov. Pedagoška akademija je sprejela razvojno osnovno v duhu preobrazbe vzgoje in izobraževanja, kakor izhaja iz naših družbenih potreb, in načrtuje usposabljanje učiteljev in vzgojiteljev do najvišje stopnje ob delu in iz dela; zato pravkar izdeluje podrobnejši projekt o organizaciji usposabljanja pedagoških delavcev.

Pedagoška akademija v Mariboru je uspelo organizirati raziskovalno dejavnost do take mere, da je kot prva v Jugoslaviji razvila in registrirala center za razvoj in raziskovanje. Iz ustanovitvene odločbe komiteja za znanost SRS št. 022-1/75 izhaja, da center obsega temeljno, aplikativno in razvojno raziskovalno delo na pedagoškem področju ter zajema zlasti teamske in interdisciplinarne raziskovalne naloge v zvezi s posebnimi metodikami pouka predmetov na vzgojnoizobraževalnih institucijah, za katere pedagoška akademija usposablja kadre. Center tudi pospešuje, usklajuje in organizacijsko združuje vso ostalo raziskovalno dejavnost pedagoške akademije.

Na PA Maribor se je v 15 letih vpisalo 4010 rednih in 4992 izrednih študentov. Pri rednih študentih je očitno nenehno naraščanje vpisa od prve generacije 52 študentov do 500 študentov v letošnjem letu. Pri izrednih študentih je splošna smer nekoliko drugačna, saj je razumljivo, da se zahteve po došolanju postopoma zadovoljujejo, kar se kaže v počasnem upadanju števila izrednih študentov.

Pač pa se v zadnjih letih pričanja pojavljati nova kategorija študentov permanentnega izobraževanja, pri katerih načrtujemo skokovit razvoj, tako da bo ta tip študenta v treh letih po številu prevladoval na PA.

Iz rednega študija je doslej izšlo 737 diplomiranih učiteljev, upoštevajoč izredni študij pa še dodatnih 696 diplomantov. Oboje skupaj v primerjavi pri več kot 9000 vpisanih ni zadovoljiva številka. To je posledica zelo zapletenih družbenih problemov, posebej nujne, da se absolventi PA zaposlijo že pred opravljanjem diplome.

PA beleži zelo očiten napredek v izpopolnjevanju pedagoško-raziskovalnih kadrov. Danes predavajo na šoli 3 izredni univerzitetni profesorji (1 pogodbeno), 6 univerzitetnih docentov (1 pogodbeno), 46 profesorjev višje šole (13 pogodbenih), 17 predavateljev (11 pogodbenih) in 20 sodobalcev (6 pogodbenih). Trinajst pedagoško-raziskovalnih delavcev ima doktorat znanosti, 7 magisterij, 3 specializacijo, 6 jih je v postopku za doktorat in 15 na študiju za magisterij.

Kvalifikacijska slika ustrežno odseva tudi v raziskovalnem delu, čeprav je bilo le-to doslej povsem individualizirano in se šele za ustanovitvijo centra za raziskovanje in razvoj tudi to področje kvalitetneje organizira.

Poseben problem PA so prostori in oprema. Šola, ki bi morala bodočega učitelja uvesti v najsodobnejši pedagoški proces, je sama brez vsakih ustreznih možnosti. Na enega študirajočega odpade nekaj več kot 1 kv. meter uporabne površine. Po petnajstih letih pa se oddirajo boljše perspektive in gotovo je, da bo šola pridobila nove sodobne prostore in opremo.

Potrebe po kadrih, ki jih usposablja pedagoška akademija, nenehno naraščajo. Če upoštevamo še razvoj usmerjenega izobraževanja, v katerem se iz osnovne šole celovito nadaljuje obče izobraževanje in deveto in deseto leto šolanja, razvoj celodnevne osnovne šole, rast predšolske vzgoje ter z novimi potrebami tudi širjenje dejavnosti pedagoške akademije v dejavnost centra pedagoških šol v Mariboru, potem lahko sklepamo, da bo v prihodnjem desetletju več kakor podvojena dejavnost te pedagoške organizacije, saj bo predvidoma poraslo število študentov na 1500 letno.

Pedagoška akademija kot visokošolska organizacija v centru pedagoških šol bo v okviru mariborske univerze lahko delovala v delitvi dela na mnogih področjih, zlasti še v raziskovalnem delu in interdisciplinarnem študiju. Posebne možnosti so to dajejo centri za razvoj in raziskovanje, za permanentno pedagoško izobraževanje, za pedagoško prostega časa, za telesnovzgojne aktivnosti, za vzgojnoizobraževalno tehnologijo, za andragogiko in industrijsko pedagogiko, za tuje jezike, za zdravstveno in splošno vzgojo, za informativno dokumentacijsko in knjižnično službo, za usposabljanje učiteljev v poklicnem usmerjanju. Ti še posebej omogočajo vključevanje sodelavcev in študentov drugih visokošolskih zavodov pri izvajanju programov, nedvomno namenjenih tudi potrebam drugih, ne samo študentom pedagoške akademije.

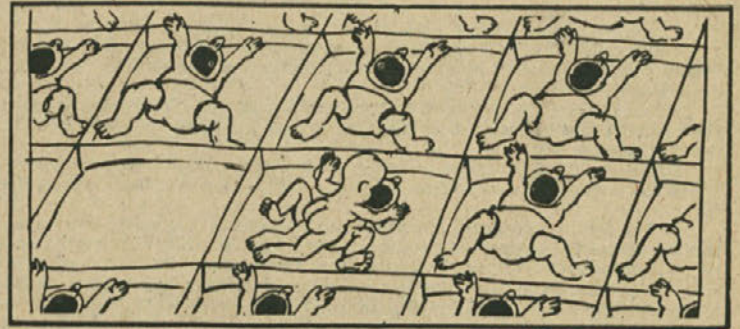
Raziskovalna dejavnost pedagoške akademije je temeljno usmerjena k nadaljnjemu razvoju vzgojnoizobraževalnega sistema in vzgojnoizobraževalnega dela, zlasti še k preučevanju in izboljševanju metod in tehnologije vzgoje in izobraževanja tam, kjer delajo kadri, ki jih usposablja pedagoška akademija. Raziskovanje se tako tesno prepleta s pedagoškim delom, obenem pa je center za razvoj in raziskovanje tudi organizator celotne raziskovalne dejavnosti v centru pedagoških šol. Prvi raziskovalni program za leto 1975 kaže, da je raziskovanje PA Maribor usmerjeno skladno z dokumenti ZK o idejnopoličnih vprašanjih raziskovalnega dela in je na pedagoškem področju usmerjeno k tistim aktualnim vpraša-

njem, ki jih druge raziskovalne institucije prvenstveno ne proučujejo. Tako je PA izboljševala tudi svojo raziskovalno fiziognomijo, ki jo zagotavlja tudi ustrezen in nujen raziskovalni razvoj.

Namestnik direktorja
mag. Rudi Lešnik

1 Rudi Lešnik: Pedagoška akademija — pomemben dejavnik napredka. — V Zborniku pedagoške akademije v Mariboru 1960 — 1970. Maribor 1970, str. 15.

2 Josip Broz-Tito: Pismo II. nacionalnemu kongresu otroškega varstva. Beograd 1958.

VISOKA ŠOLA ZA ORGANIZACIJO DELA KRANJ

Za začetek organizacijskega izobraževanja na prvi stopnji visokošolskega študija v Kranju štejemo dveletni program šolanja vodstvenih kadrovskih delavcev iz večjih gorenjskih podjetij. Ta program — imenovan se je višja kadrovska-socialna šola — je začel izvajati takratni Zavod za izobraževanje kadrov in preučevanje organizacije dela v Kranju septembra 1959. leta. Celotni program je obsegal 1248 ur pouka v dveh letih; v prvem letu se je po njem šolalo 10 slušateljev. Program se je posrečil in naletel v gospodarskih in drugih krogih na dober odziv, zato so ga v naslednjih letih ponavljali za slušatelje iz gospodarskih organizacij iz cele Slovenije.

Cez dobri dve leti, 21. marca 1962, je Zavod za izobraževanje kadrov in preučevanje organizacije dela po takratnih predpisih o visokem šolstvu tudi formalno ustanovil višjo kadrovska šola, takrat že s tremi študijskimi smermi:

- kadrovska,
- organizacijska,
- za varstvo pri delu.

Po takratnih predpisih je višjo kadrovska šola potrdil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na seji dne 6. septembra 1963 z aktom 022-106/63, ustanoviteljske pravice pa je prevzela Skupščina občine Kranj. V nadaljnjem razvoju šole je kadrovska smer stagnirala, smer za varstvo pri delu se je postopoma reorganizirala v samostojno višjo tehniško varnostno šolo v Ljubljani, novo ustanovljena organizacijska smer pa se je razvijala vse močnejše. V letu 1965 se je višja kadrovska šola preimenovala v višjo šolo za organizacijo dela v Kranju.

Pionirski študijski program višje šole za organizacijo dela v Kranju, šolanje strokovnih kadrov ob delu v praksi in za prakso ter specifični režim šolanja v ciklusih so bili deležni vse podpore gospodarskih in drugih krogov v Sloveniji ter zbudili pozornost tudi v drugih republikah. Po vzgladu višje kadrovske šole v Kranju je bila ustanovljena višja šola za kadrovske službe v Beogradu in višja kadrovska šola v Zagrebu. Dopolnilne in vprušeitve študijskih programov kranjske šole v izobraževanje strokovnjakov za področje organizacije proizvodnje in organizacije poslovanja je vplivala tako, da so tudi na drugih visokošolskih zavodih začeli vse intenzivneje razvijati in uvajati v učne načrte organizacijske smeri ali organizacijske predmete. Ko so v Beogradu odpravili višjo kadrovska šola, so osnovali fakulteto organizacijskih ved, a tudi zagrebška višja kadrovska šola se je preimenovala v višjo šolo za organizacijo dela. Tudi oddelek kranjske šole — višje šole za organizacijo dela v Novem Sadu — se je osamosvojil v samostojno višjo šolo za organizacijo dela.

Posebno pozornost je v gospodarstvu zbužalo to, da je višji šoli za organizacijo dela v Kranju uspelo približati učne načrte in režim študija potrebam prakse in možnostim študija zaposlenih delavcev. V učne načrte je šola poleg splošnih in teoretičnih predmetov vključevala tudi predmete, katerih programi so vsebovali modele, metode in tehnike, ki jih je mogoče s primerno adaptacijo neposredno uporabiti v praksi. Šola je organizirala pouk v krajih, kjer je bilo intenzivno zanimanje za šolo, in posredovala zaposlenim študentom na seminarjih v popoldanskem času celotni študijski program. Učni uspehi so zato več kot zadovoljivi, čeravno so se v študij vključevali delavci s polno zaposlitvijo in čeravno je bila šola pri študiju zelo zahtevna. Posebej velja omeniti dobre študijske rezultate v študijskih centrih, organiziranih v večjih podjetjih za delavce iz teh podjetij. Take študijske centre za prtega ali skoraj zaprtega tipa je šola organizirala v podjetjih Iskra, Železarna Jesenice in Železarna Ravne, Kmetijski kombinat Zalec, Gorenje Velenje, RTV Ljubljana in tudi zunaj republike v ladjedelnicah na Reki in v Puli, Železarni Sisak, Varteks v Varaždinu ter Jugovinilu v Splitu.

Že kar od začetka šolanja, ko so se v študij vključevali pretežno starejši slušatelji brez potrebne poprejšnje izobrazbe, sta se kazali dve tendenci:

- vse manj je slušateljev brez dokončane srednje šole; ti morajo za vstop v šolo polagati preizkusni izpit;
- vse nižja starost slušateljev.

Z uveljavitvijo republiškega zakona o visokem šolstvu je v marcu 1969. leta za višjo šolo za organizacijo dela v Kranju nastala nova pravna situacija. Zakon je določal, da lahko visokošolski zavodi, ki niso bili ustanovljeni z zakonom, svoj dotedanji status obdržijo še naprej. Če v enem letu Skupščina SR Slovenije ugotovi, da izpolnjujejo pogoje po tem zakonu. V postopku za verifikacijo šole v Skupščini SR Slovenije ustrejni sklep ni bil izglasovan, zaradi česar višja šola za organizacijo dela v Kranju od 28. marca 1970 ni mogla več poslovati kot visokošolski zavod. Tedaj je bilo v šolo vpisanih 806 slušateljev prvega letnika, 666 slušateljev drugega letnika, 405 absolventov, t. j. skupaj 1877 slušateljev, študij pa je dotlej dokončalo 583 diplomantov.

Skupščina občine Kranj kot dotedanja ustanoviteljica višje šole za organizacijo dela je takoj predlagala Skupščini SR Slovenije, naj se z zakonom ustanovi višja šola za organizacijo dela v Kranju. Izveden je bil ustrejni postopek in 14. julija 1970 je Skupščina SR Slo-

venije sprejela zakon o ustanovitvi višje šole za organizacijo dela v Kranju. Do 1. oktobra 1970 je bil izveden že tudi postopek ustanovitve in potrjen začasni statut šole, vzporedno pa je bil odpravljen dotedanji zavod. Na novo ustanovljeni šoli ima pravico dokončati študij vsak slušatelj, ki se je vpisal v višjo šolo za organizacijo dela, ustanovljeno od Skupščine občine Kranj.

Nova šola je uveljavila učni načrt proizvodno-organizacijske smeri, izvedla postopek izvolitve učiteljev in v šolskem letu 1970/71 vpisala le izredne študente. Šola se je v aprilu 1971 vključila v Združenje visokošolskih zavodov v Mariboru. Vključitev so narekovali skupni interesi za nadaljnje razvijanje visokošolskega študija in istovetni pogledi na šolanje strokovnjakov za potrebe prakse. V šolskem letu 1971/72 je višja šola za organizacijo dela prvič vpisala poleg izrednih študentov tudi redne študente.

V šolskem letu 1972/73 je šola začela uvajati študij računalniške smeri; z njim se je namenila izobraževati strokovnjake — organizatorje za avtomatsko obdelavo poslovnih podatkov.

V naslednjem šolskem letu si je šola postavila že tudi svoj računalniški center.

V letih 1972 in 1973 je 59 organizacij združenega dela iz SR Slovenije podpisalo samoupravni sporazum o usmerjanju in financiranju izobraževanja strokovnjakov za organizacijo dela na VSOD v Kranju.

21. maja 1973 je bila prva seja Skupščine Višje šole za organizacijo dela v Kranju, na kateri so sodelovali delegati podpisnic samoupravnega sporazuma in delegacija 20 študentov in delavcev šole.

Šolsko leto 1974/75 je za šolo pomembno predvsem zaradi dveh dogodkov: šola se je iz višje šole preosnovala v visoko šolo, organiziran je bil in začel se je študij na drugi stopnji.

Že leta 1971 je pedagoško znanstveni svet višje šole za organizacijo dela v Kranju sprejel sklep o začetku priprav za preosnovo v visoko šolo. 28. junija 1972 je svet šole sklenil, da predlaga Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije začetek postopka za preosnovo višje šole za organizacijo dela v Kranju v visoko šolo. 8. januarja 1973 je o tem predlogu razpravljala komisija za razvoj Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru. Podprla je predlog, ki sta ga že prej, 7. decembra 1972, sprejela občinski zbor in zbor delovnih skupnosti Skupščine občine Kranj. Postopek za preosnovo je nato trajal vse do 25. septembra 1974, ko je Skupščina SR Slovenije sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Visoke šole za organizacijo dela v Kranju. S tem je višja šola postala visoka šola. Hkrati je bil uzakonjen tudi pouk na drugi stopnji. Ta se je začel še v istem šolskem letu.

Od leta 1959 in do 1974/75 je bilo na šoli vpisanih 5546 študentov, diplomiralo pa jih je 2439.

DESET ZAPOVEDI ZA ŠTUDENTE:

1. študij je napor.
2. rodili smo se utrujeni in živimo zato, da uživamo.
3. ljubi svojo posteljo kot samega sebe.
4. počivaj čez dan, da boš lahko ponoči spal.
5. če je delo zdravje, naj živi bolezen.
6. ne delaj danes, kar lahko storiš jutri.
7. od prevelikega počivanja še ni nikdar nihče umrl.
8. študiraj manj kot moreš in tisto, kar moreš, prepusti drugemu.
9. če vidiš koga, ki počiva, mu pomagaj.
10. če te prime, da bi študiral, sedi in počakaj, da te mine.

VIŠJA AGROMONSKA ŠOLA

Območje Severovzhodne Slovenije pomeni dandanašnji eno izmed najmočnejše razvitih kmetijskih območij naše republike. Zaradi svojih talnih, klimatskih in drugih ekoloških razmer ter urozmereno največjih obdelovalnih površin ima to območje že danes možnosti za hitrejšo rast sodobne in intenzivne kmetijske proizvodnje.

To je narekovalo načrtovalcem in organizatorjem kmetijske proizvodnje ter družbenopolitičnim dejavnikom ustanovitev višje agronomске šole v Mariboru.

Podružbljanje in intenziviranje kmečke proizvodnje je zahtevalo, da se prilagodijo študijski program in metode za prenašanje tehnoloških inovacij proizvajalcem preko organizirane pospeševalne službe. Enako obravnavanje racionalnosti kmetijske proizvodnje v družbenem sektorju in v kooperaciji je zahtevalo tudi uvedbo praktičnega dela za preusmerjanje in organiziranje kooperacijske proizvodnje.

Razvojna težnja šole in učnih programov je, da bi se še nadalje intenziviralo in organiziralo izobraževanje za primarno proizvodnjo in vse spremljajoče dejavnosti kmetijstva.

S širjenjem in poglobljanjem izobrazbene ravni na še višji današnji ravni in z razvojem znanosti, tehnologije in proizvodnih potreb na visoki ravni študija jutrišnjega dne želimo slušateljem in proizvodnji omogočiti vzpostavitev ravnotežja med zahtevami materialne osnove ter strokovne in izobrazbene ravni.

Šola je na začetku vzgajala kmetijskega strokovnjaka — obratnega inženirja, tehnologa operativca za takratne potrebe neposredne družbene proizvodnje. S širjenjem intenzivne proizvodnje prek kooperacijskih odnosov tudi na zasebni sektor pa se je oblikoval profil današnjega diplomanta, ki je seznanjen s tehnologijo, organizacijo, ekonomiko in družbenimi vedami in tudi usposobljen za opravljanje odgovornih nalog pospeševalne in svetovalne službe.

Agarna politika prihodnosti jasneje načrtuje pot intenziviranja in podružbljanja proizvodnega procesa celotne, zlasti še kmečke proizvodnje. To opravičuje potrebo po profilu takšnega diplomanta višje agronomске šole, s tem pa je dana tudi jasna perspektiva za njen nadaljnji razvoj in preraščanje v visoko šolo.

Doslej opravljene analize in mnenja kažejo, da se bo šola v svojem razvoju programsko usmerjala in povezovala predvsem z naslednjimi gospodarskimi grupacijami kot odjemalci njenih diplomantov na višji in visokošolski stopnji študija:

- s kmetijstvom v primarni proizvodnji in pospeševalni službi;
- z industrijo kmetijskih strojev, živilsko predelovalno in kemično industrijo, industrijo močnih krmil, s hladilnicami in kafilerijami;
- s trgovino v prodajni mreži reprodukcijskega materiala, kmetijske mehanizacije in opreme ter zaščitnih sredstev;
- s turizmom v kmečkem, rekreacijskem in delavskem turizmu ter v službah za varstvo okolja;

• s šolstvom in zavodi za kmetijski pouk v osemletkah, nižjih in srednjih šolah usmerjenega pouka, kmetijskih zavodih in zemljiških skupnostih.

Med potrebne naloge ustanove je šola vselej štela raziskovalno teamsko delo z drugimi sodelavci v znanstveno-raziskovalnih inštitutih ter aplikativno, razvojno, neposredno svetovalno in strokovno delo za gospodarske in kmetijske organizacije, zlasti na področju tehnologije vinogradništva in sadjarstva (organizacija, ekonomika, mehanizacija, varstvo in marketing), organizacijo in metodiko pospeševalne službe, tehnologijo perutninske proizvodnje v kooperaciji ter varstvo okolja.

Od ustanovitve višje agronomске šole do danes se je vpisalo na šolo 1213 rednih študentov in študentk. Od tega iz območja Severovzhodne Slovenije 58,2 %, iz celjske pokrajine 17,1 %, iz ljubljanske pokrajine 7,2 % in iz primorske pokrajine 3,3 %. Od teh je diplomiralo v rednem študiju 351 študentov in študentk s povprečno dobo študija 2,82 leta in povprečno oceno 7,4 točke.

V istem razdobju je bilo vpisanih v osmih centrih za izredni študij 892 študentov in študentk. Od teh jih je bilo iz severovzhodne 53,4 %, ljubljanske 10,6 %, celjske 14 % in primorske pokrajine 22 %. Od izrednih študentov je diplomiralo 191 študentov oziroma študentk. Povprečna doba študija je znašala 3,6 leta in povprečna ocena 8,2 točke.

Po socialnem poreklu je bilo 57 % od skupno vpisanih rednih in izrednih študentov in študentk kmečkega porekla, 13 % iz družin industrijskih delavcev, 9 % iz obrtniških, 8 % iz uslužbenških in 12 % iz drugih poklicev.

Oblikovanje in izvajanje permanentnega izobraževanja se je kot vsebinska in metodološka naloga izvajalo v obliki občasnih seminarjev in dopolnilnih tečajev samostojno ali v sklopu s sorodnimi institucijami. Skupno jih je bilo 23, od tega s tematično tehnologije v vinogradništvu in kletarstvu 6, v sadjarstvu 4, v živinoreji 4, v pospeševanju 3, v ekonomiki in organizaciji proizvodnje 2, v mehanizaciji vinogradništva in sadjarstva 2, v poljedelstvu in živinoreji 2 ter v varstvu vinogradov pred boleznimi in škodljivci 1.

Kot nadgradnja dosedanjih strokovnih usmeritev je v načrtu permanentno izobraževanje diplomantov in drugih strokovnjakov v kmetijstvu z dopolnjevanjem znanja s področja kmetijske mikroekonomike, marketinga, izkoriščanja kmetijskih strojev, rastlinske in živalske tehnologije, kletarstva, hladilne in skladiščne tehnike, kmečkega turizma in varstva okolja.

Raziskovalno delo ustanove, posebej še posameznih delavcev šole, ki že imajo in ki si še pridobivajo formalno kvalifikacijo znanstvenega delavca, je usmerjeno k tesnejši povezavi ne samo s sorodnimi inštituti po stroki, temveč tudi interdisciplinarno z raziskovalci mejnih in medpredmetnih strok. To sodelovanje bo moralo bolj kot doslej zajeti: agrarni oddelek BTF univerze v Ljubljani, fakulteto v Zagrebu, Kmetijski inštitut Slovenije, Visoko ekonomsko komercialno šolo, Visoko tehniško šolo, PA, kmetijske živinorejske-veterinarske zavode, Ekonomski center Maribor ter razvojne oddelke pri gospodarskih organizacijah.

V razvoju kadrov načrtujemo predvsem zasedbo delovnih mest z rednimi učitelji, nosilci usmerjanja diplomantov. Drugi del učnega programa želimo zajeti z organizacijo interdisciplinarnega študija z učitelji matičnih ustanov. Od skupno 13 rednih učiteljev so po kvalifikacijski strukturi 3 s habilitacijo, 4 z doktoratom znanosti in 3 z magistriranjem, v postopku za habilitacijo 2, za doktorat 3 in za magisterij 2 učitelje. Poleg 13 rednih učiteljev sodeluje v pedagoškem in deloma v raziskovalnem delu ustanove še 5 učiteljev iz drugih visokošolskih ustanov.

Učni in delovni prostori ustanove merijo skupno 2000 kv. metrov koristne površine, tako da pride pri sedanjem številu rednih študentov 17 kv. metrov na enega študenta. Pri predvidenem povečanju študentov (za ca. 30-letno ob prelohu na II. stopnjo) bi še vedno znašalo poprečno površino na enega študenta skoraj 154 kv. metrov. Razen tega so za posodobitev učnega procesa na sedanji višji šoli in za preraščanje na visoko šolo že z ustanovitveno pogodbo zagotovljeni prostori v isti zgradbi. Tako šola nima prostorskih težav glede na razvoj in posodobitev učnega procesa. V prihodnjem razdobju bo težišče opremljanja šole za učne in raziskovalne namene usmerjeno v opremljanje prostorov oddelka za kmetijsko strojništvo, varstvo rastlin in preizkusne postaje za perutnino.

Kmetijstvu je v prihodnjem razdobju določena pomembna naloga pri povečevanju samooskrbe v proizvodnji hrane in pri izvozu nekaterih vrst kmetijskih pridelkov in izdelkov živilske prehranske industrije.

Zmanjševanje aktivne delovne sile na podeželju zaradi nadaljnje deagrarizacije, izgube kmetijskih zemljišč zavoljo urbanizacije, infrastrukturnih in industrijskih gradenj bomo lahko nadomestili le z modernizacijo proizvodnje, s povečano produktivnostjo in z intenzivnejšo rabo kmetijskih zemljišč. Kmetijske delovne organizacije so pri tem osnovni nosilci razvoja, preko organizirane pospeševalne službe pa tudi organizatorji kooperacijske proizvodnje in transfera inovacijskih procesov v zasebni sektor. Uvajanje sodobne tehnologije, organizacije in ekonomike v celotno kmetijsko proizvodnjo s ciljem, da se v bodoče poveča obseg blagovne kmetijske proizvodnje, terja ustrezno število za te naloge usposobljenih kmetijskih strokovnjakov.

Lega šole in povezanost z drugimi kmetijskimi izobraževalnimi organizacijami usmerjenega izobraževanja ter mariborskimi visokošolskimi zavodi daje šoli vse možnosti za celovito, zaključeno in interdisciplinarno posredovanje strokovnega in družbenega znanja tako na višji kot na visoki stopnji. V tem okolju in v taki strokovni izobraževalni sredini z vedno tesnejšo povezavo in s težnjo za interdisciplinarnim študijem z drugimi visokošolskimi zavodi, ki je na oddelku za kmetijsko strojništvo že uresničen, ter v strokovno-tehničnem sodelovanju s kmetijskim zavodom v Mariboru ima ustanova na sedanji in prihodnji razvojni stopnji tudi možnosti za nadaljnji usmerjeni razvoj.

Medtem ko je bilo dosedanje raziskovalno delo šole usmerjeno bolj ali manj na raziskovalna področja in dela, ki so učiteljem zavoda omogočila zahtevano kvalifikacijo, bo v prihodnje usmerjeno v raziskave tehnoloških procesov s posebnim poudarkom na ekonomsko-organizacijsko-tehniških izsledkih ter na usklajevanju tehnoloških procesov in rabe zemljišč glede na varstvo okolja.

Z vstopom v mariborsko univerzo bo šola lahko vključena v dinamičen polidimenzionalni študijski sistem, ki bo omogočal samoupravno usklajevanje interesov gospodarstva, študentov in pedagoških delavcev. V tem okviru lahko realno pričakujemo možnost za razvoj vertikalne povezave predmetov raznih strok in horizontalne povezave strokovnjakov iste stroke na vseh ravneh, vključenih v univerzo, kjer bodo pedagoški delavci ob racionalnem izkoriščanju skupne materialne baze mogli realizirati znanstveno-raziskovalno delo in povezavo z družbo oziroma gospodarstvom. Pri tem bi se naj realizirale kompleksne interdisciplinarne naloge, pri njihovem reševanju pa bi sodelovali strokovnjaki raznih strok iz šol in iz gospodarstva. Ob tem in v taki povezavi pa se lahko uresniči tudi vpliv družbe in gospodarstva na študijske programe in oblike njihovega izvajanja.

Prepričani smo, da bo nova univerza spodbudila razvojne težnje šole in odprla nove možnosti za skorajšnji prehod na drugo stopnjo.

VIŠJA PRAVNA ŠOLA

Že 1956. leta se je pojavila ideja o ustanovitvi pravne fakultete v Mariboru, ki je bila potrebna zaradi pomanjkanja pravnikov v Sloveniji. V skladu z reformo na področju visokega šolstva je bila 1959. leta sprožena misel o ustanovitvi Višje pravne šole v Mariboru. Društvo pravnikov v Mariboru je imenovalo poseben iniciativni odbor za ustanovitev te šole, katerega člani so bili mariborski pravnik Miro Brečko, Rado Javornik, Franc Jenčič, Vlado Kosi, dr. Janez Nemeč in Franca Venturini, poznejši dolgoletni direktor višje pravne šole. Ta odbor je ob sodelovanju občinskih sodišč v Severovzhodni Sloveniji ugotovil, da bi v pravosodju, upravi in v gospodarstvu takrat rabili najmanj 370 pravnikov, v naslednjih 5 letih pa še nad 400.

Na podlagi teh ugotovitev in v okviru ustanavljanja drugih višjih šol v Mariboru je sprejel takratna skupščina SRS 1960. leta zakon o višji pravni šoli. Oktobra so se že začela na šoli redna predavanja: V I. letnik se je vpisalo skupno 277 študentov, od tega 28 rednih in 249 izrednih.

Po študijskem programu višje pravne šole so diplomanti dobili zaključeno I. stopnjo visokošolske izobrazbe za pravni kader, ki je bil sposoben za takojšnje zaposlitev in konkretno delo v gospodarstvu ali v upravi. Študij po učnem programu ni bil specializiran za eno pravno področje, kajti značaj pravnih poslov, ki jih lahko opravljajo diplomanti višje pravne šole v gospodarstvu, v upravi in na drugih delovnih mestih zahteva, da si pravnik mora pridobiti določeno široko splošno znanje z vseh področij prava, zlasti pa mora biti splošno družbenopolitično in ekonomsko razgledan.

Izhajajoč iz stopenjskega študija in iz želje, da se diplomantom višje pravne šole omogoči pridobitev izobrazbe na II. stopnji, je program bil oblikovan v skladu s pravno fakulteto univerze v Ljubljani, kar je omogočalo, da so študenti oz. diplomanti brez večjih težav, zlasti v zadnjem času, lahko nadaljevali študij na fakulteti. Nekaj časa so še nekatere druge pravne fakultete omogočale nadaljevanje študija, to pa so opustile, ko je bil popolnoma opuščena stopnjevanje študij.

Ideje, ki so vodile ustanovitelje pri ustanavljanju VPS, so še vedno žive in se uresničujejo v študijskem programu, ki je danes posodobljen v skladu s potrebnimi praksami in z možnostmi šole, ki se pripravljajo že nekaj časa na prehod na II. stopnjo. 15-letna praksa višje pravne šole dokazuje, da je profil pravnik kot ga oblikuje VPS zelo uporaben za prakso in primeren, zlasti v tistih organizacijah pravnih služb, kjer je izvedena pravilna delitev dela. V okviru stopnjevanega študija mariborske univerze bo višja pravna šola oblikovala profil pravnika že na dosegljivih spoznanjih, izkušnjah in po vsestranskih potrebah socialistične samoupravne družbe. Na tej osnovi bo tudi oblikovan program druge stopnje.

Razen prizadevanj delavcev in študentov za razvoj šole so se delavci angažirali tudi v raziskovalnem delu, ki je bilo povezano predvsem s pedagoško dejavnostjo na šoli in s prakso v organizacijah združenega dela ter v drugih organizacijah in skupnostih.

Podatki o vpisu študentov na višjo pravno šolo dokazujejo interes študentov in prakse za študij na šoli. Stalno ugotavljamo porast vpisa rednih študentov in

viho vpisanih študentov razpolagamo le s 520 kv. metri prostorov; v dveh manjših prostorih je samo 140 sedežev za oba letnika.

Na podlagi dosedanjih izkušenj in v okviru mariborske univerze bo šola vnaprej razvijala profil prvostopenjskega pravnika za prakso, za delo v gospodarskih organizacijah in v upravi, pri snovanju programa za II. stopnjo pa bo upoštevala značilnosti stopenjskega študija. Šola je doslej in bo tudi v bodoče — še posebej pri organiziranju študija na II. stopnji — sodelovala s sorodnimi šolami v SRS in v okviru mariborske univerze, zlasti pa s pravno fakulteto v Ljubljani in z visoko ekonomsko komercialno šolo v Mariboru. S pravno fakulteto v Ljubljani je bil v letu 1974 sklenjen poseben samoupravni sporazum o medsebojnem sodelovanju pri vprašanih, ki so skupnega pomena za oba zavoda.

Program II. stopnje naj bi bil takšen, da bi po njem pridobljeno znanje omogočalo diplomantom zaposlitev na različnih področjih pravnega dela, seveda z močnejšo usmeritvijo na gospodarsko samoupravna področja. Izoblikoval naj bi se nov profil pravnika, ki ne bi bil ozko specializiran, vendar pa bi bil usposobljen za reševanje pravnih problemov ter za aktivnejše poseganje v družbenoekonomsko in pravna dogajanja naše družbe, kar dejansko pomeni resnično angažiranost pri uresničevanju z ustavami iz leta 1974 zahtevane in zagotovljene razvoja.

Od združitve v mariborsko univerzo pričakuje višja pravna šola še tesnejše sodelovanje z ostalimi šolami v Mariboru in v Sloveniji in hitrejši razvoj v okviru razvoja ostalih mariborskih višjih in visokih šol.

Direktor
dr. Šime Ivanjko

VISOKOŠOLSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Visokošolska in študijska knjižnica v Mariboru sodi med tiste slovenske kulturne in znanstvene ustanove, ki s so jih na znamenitem ustanovnem občnem zboru Zgodovinskega društva za Slovensko Štajersko 28. maja 1903 ustanovili, da bi z argumenti znanosti podprli boj štajerskih Slovencev za nacionalni obstanek. V več kot tričetrtstoletnem bogatem, a med okupacijo boleče pretrganem razvoju se je njena vsebinska osnova vse bolj prelagala v tip splošno znanstvene knjižnice, ki je njena naloga omogočati in podpirati „izobraževanje in znanstveno delovanje“, kar ji je bilo še posebej naloženo z uredbi Narodne vlade Slovenije 10. septembra 1945. Knjižnica je v petnajstih letih vestno in ustvarjalno širila svoje knjižnično gradivo z različnih znanstvenih področij. Ko so leta 1959. začeli v Mariboru ustanavljati višje šole, je knjižnica de facto prevzela vlogo njihove osrednje knjižnice, de iure pa ji je bilo leta 1961 naloženo, da „je namenjena v prvi vrsti potrebam višjih in visokih šol v Mariboru.“

Knjižnica je nove naloge v zvezi z mariborskim visokim šolstvom z dobro organizacijo in s povečanim, strokovno razgledanim kadrom skrbno opravljala. Večal se je dotok knjižničnega gradiva, izboljšala se je služba bravcem, poskrbljeno je bilo za delovno povezavo s knjižnicami na mariborskih visokošolskih zavodih. Knjižnica je s pridom uvajala novosti bibliotekarske vede in prakse. Njeni sodelavci so zlasti sledili razvojnemu trendu visokošolskega knjižničarstva v svetu in jih prilagodene vnašali v delo svoje ustanove. Knjižnica se je v desetih letih tako razvila, da se je preimenovala v Visokošolsko in študijsko knjižnico v Mariboru (leta 1970), v republiki pa si zagotovila ob Narodni in univerzitetni knjižnici ter Centralni tehniški knjižnici v Ljubljani položaj tretje slovenske samostojne visokošolske knjižnice.

Pravno je bilo ustanovitelj knjižnice od leta 1965 dalje Združenje visokošolskih zavodov Maribor. Knjižnica tedaj ni bila članica združenja, marveč le „samostojen zavod... pri (njem)“. V razmeroma kratkem obdobju pa se je med članicami združenja vse bolj utrjevalo prepričanje, da je knjižnična dejavnost integralni del visokošolskega študijskega in raziskovalnega procesa. Nasledek takih spoznanj je bil ta, da je bil v procesu sprejemanja nove ustave 21. decembra 1973 sklenjen samoupravni sporazum o združitvi v Združenje visokošolskih zavodov v Mariboru; ta sporazum je kot enakopravna podpisnica in soustanoviteljica podpisala tudi knjižnica. S tem aktom je bilo potrjeno le dejansko stanje: knjižnica je s svojimi zastopniki namreč že dotlej sodelovala v različnih organih združenja.

Ko je novi zakon o visokem šolstvu omogočil ustanovitev univerze v Mariboru, je Visokošolska in študijska knjižnica kot enakopravna partnerica z visokimi oziroma višjimi šolami 12. junija 1975 podpisala samoupravni sporazum o združitvi v Univerzo v Mariboru.

Nadaljnji razvoj knjižnice — osrednje knjižnice mariborske univerze — bo moral potekati v okviru določil zakona o visokem šolstvu in zakona o knjižničarstvu. Ta upoštevajo vsebinske premike univerznega oziroma visokošolskega knjižničarstva v svetu. Predvsem bo treba v duhu zakona in po njegovih določbah zasnovati informacijsko-dokumentacijski in komunikacijski sistem, v katerega bodo vključene vse knjižnice mariborske univerze, pa tudi informacijske, dokumentacijske in komunikacijske službe. Seveda bo ta sistem nujno najtesneje povezan z informacijskim sistemom republiške raziskovalne skupnosti. Knjižnice informacijsko-dokumentacijskega sistema mariborske univerze bodo — v duhu novega zakona o knjižničarstvu — povezane teritorialno in področno, se pravi v okviru mariborske univerze in znanstvenih področij, hkrati pa tudi v skupnosti slovenskega visokošolskega knjižničarstva. Urejanje tega sistema na osnovi samoupravnega sporazumevanja ne more povzročati težav, saj je mariborsko visokošolsko knjižničarstvo s svojo dinamičnostjo in modernimi nazori — ob idejni podpori mariborskih visokošolskih zavodov — pridobilo ugled tudi zunaj Slovenije.

Eden najhujših problemov, ki jih bo morala knjižnica rešiti skupaj z univerzo, bo postavitev nove stavbe zanjo. Knjižnica se je v petnajstih letih ob razvoju mariborskega visokega šolstva ter razmahu kulturnega in znanstvenega dela v mestu tako povečala, da ji sedanjí prostori že ne zadoščajo več. Ob preudarku, da bo naraščalo število študentov mariborske univerze in se bo širil in poglobljal njen intelektualni volumen ter da bo zamisel o univerznem informacijsko-dokumentacijskem sistemu mogoča uresničiti le z ustrezno tehnično modernizacijo, je očitno, da je nova stavba za osrednjo knjižnico mariborske univerze neodložljiva nujnost. To je že ugotovilo Združenje visokošolskih zavodov Maribor, ki je v načrtu prostorskega razvoja zapisalo, da bi morali knjižnično stavbo začeti graditi leta 1978 in jo dokončati leta 1980.

Študija in raziskav si dandanes ne moremo zamisliti brez natančne in sprotno informiranosti. Omogoča jo le racionalen ter vsebinski in tehnično dogan informacijsko-dokumentacijski sistem. Ta more delovati le v ustreznih prostorih. Od njega ne bo odvisno samo delo mariborske univerze, marveč tudi ustvarjalni napor mesta, pokrajine in tudi republike.

Ravnatelj
Bruno Hartman

našel sem

študentk, ki študirajo ob delu, in seveda skladno tem porast diplomiranih študentov. Značilnost VPS, kakor tudi ostalih mariborskih visokošolskih zavodov, je študij ob delu, ki ga šola izvaja v organizacijskih centrih: V Postojni, Kranju, Čelju, Mariboru in Murski Soboti. Centri so organizirani v sodelovanju z delavskimi univerzami.

Od začetnih 28 rednih študentov leta 1960/61 se je dvignilo leta 1974/75 število vpisanih v I. letnik na 198. V II. letnik je bilo 1961/62 vpisanih 18, leta 1974/75 pa 60 rednih študentov. Od 249 izrednih študentov, ki so bili vpisani v I. letnik leta 1960/61, se je leta 1974/75 povečal vpis na 673 študentov. V II. letniku je vsako leto okoli 120 študentov ob delu.

V vseh 15 letih obstoja šole je bilo vpisanih skupaj 1803 rednih študentov ter 3492 študentov ob delu v I. letniku in 572 rednih ter 849 študentov ob delu v II. letniku, torej je skupno bilo vpisanih 6516 študentov. Od tega je diplomiralo 923 študentov (414 rednih in 509 študentov ob delu).

Celotno pedagoško delo je na šoli opravljalo do leta 1970 le 5 redno zaposlenih učiteljev, 7 pa jih je delalo po pogodbi. Po letu 1970 se je število redno zaposlenih učiteljev povečalo na 9, oziroma leta 1974 na 10. Glede na število vpisanih študentov in na velik obseg dela s študenti ob delu so si morali učitelji šole zelo prizadevati, da so opravili vse obveznosti v skladu s študijskim programom, ne da bi pri tem posebej poudarjali obveznosti in delo učiteljev šole za pridobitev znanstvenih naslovov magistrature in doktoratov. Danes delajo na šoli habilitirani izredni univerzitetni profesor, 3 z doktoratom in 3 z magisterijem. Vsi ostali učitelji so na podiplomskem študiju; eden že končuje disertacijo, eden jo je začel pripravljati, 3 pa so pred pridobitvijo magisterija. Sistem financiranja višjih šol doslej ni omogočil, da bi se mogli vključevati v delo šole asistenti, ki bi se naj pripravljali na pedagoški poklic. Vsi učitelji šole izhajajo iz prakse in so z njo tudi stalno povezani.

Pri razvoju šole moramo posebej opozoriti na prostorski problem, ki ni bil zadovoljivo rešen niti s preselitvijo v sedanje prostore v Žitni ulici. Ob sedanjem šte-

VISOKA EKONOMSKO KOMERCIALNA ŠOLA

Šola je bila ustanovljena leta 1969 kot viša ekonomska komercialna šola. Leta 1969 je prerasla v visoko ekonomsko komercialno šolo. Leta 1974 je skupščina SR Slovenije sprejela sklep, da se šoli dodeli pravica podeljevanja doktoratov znanosti.

Pobude, ki so leta 1969 pripeljale do ustanovitve takratne višje ekonomske komercialne šole, so prišle iz gospodarstva. Nosilci pobud so bili: posamezne delovne organizacije, Društvo ekonomistov, družbenopolitične skupnosti ter posamezni gospodarstveniki in družbenopolitični delavci. Ustanovitev in razvoj VEKŠ je narekovalo spoznanje, da so gospodarstvu potrebni kadri določenih profilov. Vsa dinamika v razvoju izobraževalnega procesa, ustanovitev in razvoj posameznih oddelkov in smeri so imeli svoj smisel v tem, kakšne profile ekonomistov gospodarstvo potrebuje. Spodbude in zahteve so vedno prihajale iz gospodarstva, šola pa je svoje učne načrte in programe prilagajala tem zahtevam. Pobude, ki so sprožile ustanovitev šole, so nenehno prisotne v sodelovanju med gospodarstvom in šolo in bodo svoj pravi smisel našle v novih oblikah odločanja o visokošolskem študiju na podlagi samoupravnega sporazumevanja.

V prvi fazi svojega delovanja kot višješolska institucija je šola dajala samo diplomante z naslovom ekonomist, in to za področje bančništva, knjigovodstva – financ, notranje trgovine, zunanje trgovine, transporta in turizma. Ta profil diplomantov vzgaja šola še danes, s tem da je sedaj dopoljen z ekonomisti za področje organizacije in poslovnega upravljanja, poslovne informatike ter analiz in planiranja. V drugi fazi svojega razvoja (od leta 1969, ko je šola prerasla v visoko) vzgaja poleg navedenih profilov ekonomistov še diplomirane ekonomiste istih področij. Dodatno je uvedla interdisciplinarni študij za prvostopenjske tehniške kadre, ki s študijem na II. stopnji VEKŠ pridobijo naziv diplomirani ekonomist tehniško ekonomske smeri. Vse te profile diplomantov gospodarstvo zelo ugodno sprejema, kar kaže nenehno velik interes delovnih organizacij po teh kadrih. Šola se zaveda svojega poslanstva in bo tudi v bodoče vzgajala take profile diplomantov, ki jih naša samoupravna socialistična družba potrebuje.

Zaradi velikega interesa in potreb gospodarstva je šola že prvo leto vpisala večje število zaposlenih kot izredne študente. Organizacijo študija ob delu je šola iz leta v leto razvijala in izpopolnjevala ter tako omogočila, da je uspešno končalo ta študij že veliko število zaposlenih. Študij ob delu je približala delavcem in organizacijam združenega dela z ustanavljanjem posebnih enot za študij ob delu, ki delajo v 10 krajih v naši republici.

V študij ob delu je sedaj vključenih preko 4000 delavcev. Od leta 1972 dalje ima šola v Celju dislocirani oddelek za redni študij, ki ga je ustanovila na pobudo Skupščine občine Celje.

Šola organizira podiplomski študij po modernih metodah s področji, za katere vzgaja diplomante na višem in visokošolskem študiju. Na podiplomskem študiju daje specialiste in magistre ekonomskih oziroma poslovnih znanosti. Šola povezuje magistrski in doktorski študij v celovit proces, ki omogoča učinkovit tvornosti študij. Po končanem doktorskem študiju podeljuje doktorat ekonomskih oziroma poslovnih znanosti.

Raziskovalna dejavnost šole je bila pogoj, da je skupščina SR Slovenije podelila šoli pravico podeljevanja doktoratov znanosti. Raziskovalno dejavnost razvija šola na tistih področjih, za katera tudi izobražuje kadre. Raziskovalna dejavnost obsega vse tri oblike te dejavnosti, t. j. fundamentalno, aplikativno in razvojno.

Skupni pregled doslej vpisanih in diplomiranih študentov:

	redni	izredni	skupaj
I. stopnja			
– vpisani	5.079	10.547	15.626
– diplomirani	1.633	1.377	3.010
II. stopnja			
– vpisani	821	2.547	3.368
– diplomirani	154	213	367

Od leta 1971, odkar organizira šola tudi podiplomski študij, se je nanj vpisalo 87 kandidatov, od katerih jih je do danes 7 končalo ta študij in dobilo naziv magister.

Ves čas svojega obstoja šola tudi permanentni študij za že zaposlene kadre. Študij organizira v obliki posvetovanj, seminarjev, tečajev in raznih drugih oblik dopolnilnega izobraževanja. Permanentni študij razvija na področjih, za katera vzgaja kadre in razvija raziskovalno dejavnost. Z raziskovalno dejavnostjo se ukvarjajo pedagoško znanstveni delavci šole že od začetka obstoja šole. Obsega fundamentalne, aplikativne in razvojne raziskave, ki so publicirane v samostojnih knjigah, periodičnih publikacijah doma in v inozemstvu, simpozijih gradivih in seveda v študijah, namenjenih za posebne potrebe. Šola se je vedno zavedala, da ni uspešnega pedagoškega dela brez znanstvenega udejstvovanja njenih učiteljev. Pedagoški proces brez znanstveno in teoretično utemeljenih dognanj ne more dati tistih rezultatov, ki jih sodobna družbena ureditev, posebej pa še takšna, kot je naša, v iskanju novih poti potrebuje. Zato ne smemo prezreti pomena raziskovalne dejavnosti za pedagoški proces, ki pa je seveda pomembna tudi za samo gospodarsko prakso. In tega se je šola s svojim pedagoško znanstvenim kadrom stalno zavedala.

Z razvojem šole je seveda naraščalo tudi število delavcev na šoli. Sedaj je zaposlenih skupaj 141 delavcev v rednem delovnem razmerju, od tega 79 pedagoških in 62 nepedagoških delavcev. Poleg tega ima šola še 20 delavcev, s katerimi je sklenila pogodbo o delu. Izmed pedagoških znanstvenih delavcev je šola že takrat, ko je bila še višja šola, postavila zahtevo, da si pridobijo znanstvene nazive. Znanstvene nazive so si pedagoški znanstveni delavci pridobili oziroma si še pridobivajo doma in v tujini. Treba je posebej poudariti, da so si pedagoško znanstveni delavci mnogo prizadevali, da bi dosegli znanstveno stopnjo, šola pa je v ta namen vložila znatna finančna sredstva. Izhajajoč iz spoznanja, da pedagoško znanstveni delavec naj ne bo samo strokovnjak, ki mladega človeka strokovno izobražuje, ampak da naj bo tudi vzgojitelj, je šola posvečala izboru pedagoško znanstvenih delavcev veliko pozornost. Vzgojati strokovnjake za prakso je osrednja naloga pedagoško raziskovalne institucije, vendar se šola zaveda, da mora vzgajati take strokovnjake, ki bodo sposobni v samoupravni družbeni ureditvi odločati v korist družbene skupnosti.

Z izgradnjo objekta VEKŠ B je šola pridobila 4.500 kv. m novih prostorov. S tem so se prostorske zmogljivosti šole povečale za 1,66-krat, tako da šola razpolaga s skupnimi zmogljivostmi 7.255 kv. m. Skupno z objektom VEKŠ B ima šola 1.390 sedežev v 22 predavalnicah in učnih prostorih. Poleg tega je šola dobila prostore za knjižnico, čitalnico, računski center, razmnoževalnico, skladišče in tudi 60 kabinetov, s preureditvijo objekta A pa tudi laboratorij za tehnologijo in bolj funkcionalne prostore, ki služijo enotam za opravljanje skupnih zadev.

Šola vzgaja ekonomske kadre za potrebe organizacij združenega dela. Izhajajoč iz potreb, ki so izražene v družbenem načrtu razvoja SR Slovenije, načrtuje šola za približno enkratno povečanje vpisa rednih študentov in študentov ob delu do leta 1980. Ob intenzivnejšem pedagoškem delu in sodobnih pedagoških metodah predvideva šola, da bo prav tako do leta 1980 povečala število diplomantov za 1,5-krat. S tem bi skupaj z drugimi visokošolskimi institucijami tega območja zagotovila enostavno in razširjeno reprodukcijo kadrov tega območja. Novo možnost za sodelovanje s sorodnimi visokošolskimi organizacijami omogoča večja koordinacija v vzgojno izobraževalnem procesu in seveda tudi uvedba interdisciplinarnega oziroma multidisciplinarnega študija ter s tem izobraževanje kadrov različnih profilov. Že začeto samoupravno sporazumevanje med visokošolskimi institucijami ekonomskih, poslovnih in organizacijskih ved je treba nadaljevati, kar bi omogočilo večjo učinkovitost v delovanju teh institucij.

Ves čas svojega obstoja je šola težila k tesnemu sodelovanju z drugimi visokošolskimi institucijami doma in v tujini. To sodelovanje temeljilo na izmenjavanju pedagoških delavcev, na znanstvenem sodelovanju, organiziranju skupnih simpozijev, strokovnem izpopolnjevanju in pridobivanju znanstvenih nazivov pedagoških delavcev. Nove razmere dajejo še večje možnosti za tako sodelovanje, predvsem za usklajevanje dela tudi na raziskovalnem področju. V ospredju mora biti povezava med raziskovalno dejavnostjo in pa samim razvojem ekonomske misli, zlasti pa prisotnost aplikacije raziskovalne dejavnosti v praksi. Uporaba izsledkov raziskovalne dejavnosti v praktične namene je brez dvoma ena poglobitnih nalog in ciljev raziskovalne dejavnosti. Šola se zaveda, da novi dosežki v raziskovalnem delu lahko pripomorejo k večji učinkovitosti našega gospodarstva; zato bo v naslednjem razdobju usmerila vse svoje sile v poglobljanje in širjenje raziskovalne dejavnosti. Za vse to pa so ji potrebni ustrezni kadri, ki jih bo morala vzgojiti predvsem sama.

Ustanovitev univerze v Mariboru je za šolo bistvenega pomena, ker ji daje večje možnosti v njenem nadaljnjem razvoju. Probleme, ki so za mariborske visokošolske institucije skupnega pomena, je možno uresničiti le v takšni samoupravni organizacijski tvorbi kot je univerza. Zato so prizadevanja za ustanovitev univerze v Mariboru bila ves čas prisotna tudi na visoki ekonomsko komercialni šoli. Organizacijo interdisciplinarnih oblik študija in koordinacijo raziskovalne dejavnosti v okviru interdisciplinarnosti je najučinkovitejše možno uresničiti prav v okviru nove univerze. Naloga šole kot sestavnega dela univerze v Mariboru je, da se tudi v bodoče bori za še večjo učinkovitost v izobraževalnem in raziskovalnem procesu, s tem pa bo dala šola naši samoupravni družbi to, kar le-ta od nje pričakuje.

Dekan
dr. Dušan Bobek

RAZPIS

Visokošolska organizacija ZSMS na MVZ s svojimi organi vas vabita k sodelovanju v uredniškem odboru Katedre. Katedra potrebuje urednike rubrik ter člane uredniškega odbora za delo pri urejanju rubrik:

- ŠTUDENTJE IN VISOKO ŠOLSTVO,
- POLITIKA IN GOSPODARSTVO,
- KULTURA,
- PERISKOP,
- ITD.

Vabimo tudi kandidate za:

- LIKOVNOST in
- LEKTORJA

Prijavijo se naj predvsem študentje MVZ. Pomembno je, da kandidat pozna problematiko svoje rubrike, pa tudi širšo družbeno-politično in študentsko problematiko.

Če se čutite sposobne in želite soustvarjati pri Katedri, oddajte prijavo do 1. oktobra 1975 na naslov: Predsedstvo VK ZSMS MVZ, Tyrševa 23, 62000 Maribor.

Pohitite! Prazna mesta čakajo na vas.

V tej številki objavljeni teksti o naših šolah in knjižnici so povzeti iz publikacije
ZDRUŽENJE VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV V MARIBORU 1961 – 1975
UNIVERZA V MARIBORU.

PROJEKT SLOVENSKE GORICE

(Delovna akcija VEKŠ)

V idejnem osnutku študijskoraziskovalnega projekta Slovenske gorice zasledimo tudi odstavek, v katerem se najjavljajo delovne akcije mariborskih študentov. Pravi, da bodo delovne akcije sestavni del vsega dela študentov, ki bi tako poleg golega anketiranja na terenu z večdnevnim bivanjem pri kmetih bolje spoznali problematiko, ki jo obravnavajo. S tem je mišljena socialna, kulturna, prosvetna, pa tudi gospodarska problematika. Delovne akcije bi se morale izvesti med letnimi počitnicami, udeležili pa bi se jih naj študenti vseh mariborskih visokih in višjih šol. Ta predvidevanja oziroma realizacijo zamisli iz idejnega koncepta študijskega projekta Slovenske gorice pa je v tem letu uresničila le visoka ekonomska komercialna šola, pa še to bolj „po sili“ in nenačrtno. Zaradi tega so seveda nastale težave pri kontaktiranju s krajevnimi skupnostmi glede organiziranja akcije, kakor tudi pri zainteresiranju študentov za delovno akcijo. Največji problem pa je predstavljal program akcije, ki ga sploh ni bilo — akcija je nastala v enem tednu: s tem je mišljen dogovor s krajevno skupnostjo Cerkvenjak, pogovor z udeleženci in odhod na akcijo.

Randjelovič Mira: „Študent dela (če priznavamo, da je študij tudi delo), toda kot bodoči sourešničevalec gospodarskega razvoja bo uspešnejši, če bo občutil (ne le o njih slišal), tudi druge oblike dela. Organizatorji takšne akcije bi nas morali bolje poznati in se potruditi, da bi nas bolj angažirali v tej smeri. Za to pa plakati in individualno pojasnjevanje ni dovolj — potrebna so predavanja. Za masovnejši odziv na akcijo je potrebna večja dejavnost vseh, ne le pobudnikov in organizatorjev akcij!“

ČEPRAV SLABO — BILO JE!

V krajevni skupnosti Cerkvenjak je bilo za delovno akcijo v načrtu kopanje vodovodne trase oziroma prestavitve vodovodne trase. Tega dela študentje niso opravljali, kajti za projekt trase krajevna skupnost ni dobila odobrenih sredstev, tako da so študente razporedili, kamor je prišlo — ali kjer so bili potrebni. Tako je devet študentov popravljalo krajevno cesto, pomagalo v gramozni jami in uredilo športno igrišče pri novi osnovni šoli v Cerkvenjaku. Študentje so prebivali v eni izmed učilnic nove os-

GORAZD ŠIBILA: „Cesta je bila zares v slabem stanju in poznale so se posledice nedavnega neurja. Nekateri smo takoj prišli za sekira, sekali dreve in grmovje, drugi pa so imeli opravka z lopatami. Prijazni domačini so poskrbeli za pljačo, in tako je šlo delo še hitreje od rok. Malica je bila preprosta, a okusna — kruh z zaseko in čebulo...“

novne šole, za hrano pa je skrbela šolska kuharica. Vse stroške delovne akcije je krila krajevna skupnost iz svojih sredstev. Med akcijo sta nagajala poleg slabe organizacije še dež in pa slaba volja brigadirjev, ki niso vedeli kam s prostim časom.

MORA BITI BOLJE

Delovna akcija vekševih študentov je zaradi svojih napak lepo pokazala, da tako ne smemo in ne moremo več delati. Predsednik krajevne skupnosti Cerkvenjak, France Kozar, nam je podal nekoliko misli občanov pa tudi svojih:

- odnosi med krajsani in študenti so bili dobri, prav tako tudi z mano (preds.), morali pa bi se razširili — prostorsko kot tematsko. Študentje ne bi smeli biti le v eni krajevni skupnosti, pri enem kmetu, potem spoznajo premalo in nimajo pregleda nad širšo problematiko življenja na vasi,
- mladina je pokazala veliko zanimanje za sodelovanje s študenti, posebej še na športnem in kulturnem področju,
- tudi v bodoče smo pripravljeni (krajevna skupnost) sodelovati pri podobnih akcijah, morali pa bi pred prihodom posebej obvestiti tudi naše mladince, ki bi se vam z veseljem priključili,
- kot zadnje — pograšali smo več resnosti, pa tudi kulturni program ali vsaj pogovor med študenti in krajsani!

BOJAN BAMBIČ: „Popoldan so nas mladinci po končanem delu povabili v svoj mladinski klub. Bili smo presenečeni nad njegovo ureditvijo. Cerkvenjak je manjši kraj, mladi odhajajo zdoma za zaslužkom, mladinci pa, ki so ostali doma, so zelo dobro organizirani. V klubu se zberejo vsako soboto in v nedeljo, ker med tednom nimajo časa. V klubu plešejo, igrajo šah, priredijo pa tudi kakšno krajšo dramsko predstavo.“

Ob takšnem razmišljanju se sprašujemo, ali je študent bog — no, če tako misliš, prijatelj, prav gotovo nisi študent, pač pa izrazit predstavnik našega trdoživnega malomeščanstva. Študent je potrebno zlo v družbi, ki se hoče razvijati čim hitreje in kvalitetneje. Vendar pa študentje ne smemo iskati le svojih specifičnosti in se zapirati v ozek krog. To, kar smo počeli sedaj, nam ne sme biti vodilo za nadaljnjo organiziranost. Potrebni smo družbi, kot je družba potrebna nam. Ta delovna akcija pa je pokazala, da je ločnica med študenti in drugimi kategorijami prebivalstva tako močna, da kar vpilje po razrušitvi. In študentje smo tako še bogovi, še se zavijamo v svojo nezainteresiranost, še smo ... brezvezniki!

VIZANTIN LIDIJA: „Spoznali smo precej vaščanov in se seznanili z njihovim vsakdnjim delom, z navadami na vasi... Toda teden, ki smo ga preživeli v Cerkvenjaku, je bil prekretek, da bi se lahko s to problematiko bolje spoznali. Takšna akcija bi morala trajati mesec dni, če ne še več. Na predavanjih pa o tem ne slišiš ničesar...“

Iz pogovorov s kmeti sem izluščil nekaj koristnih spoznanj. Kmetje trdijo (mislim, da upravičeno), da ne vedo, kaj mislijo študentje, kaj študentje delajo, pa tudi to, da med njimi in študenti sploh ni sledu o kakršnemkoli stiku. Da smo „folk“ za sebe, sem že omenil, to pa je že preveč! In kmetje nadaljujejo: „Ne želimo študentov siliti k fizičnemu delu, dovolj bi nam pomenilo, če bi nam hoteli odstopiti malo svojega znanja. Naj žive med nami, naj nam svetujejo in naj nas prepričajo, da je tako, kot so se naučili ali kot mislijo, bolje delati. Z veseljem bomo sprejeli vsako njihovo iniciativo...“

Gornji zapis sem prikazal izrazito optimistično, kajti vanj popolnoma verjame in prepričan sem, da bi ob „boljših profesorjih“ oziroma ob bolj zainteresiranih profesorjih naredili študentje mnogo več — kar bi koristilo nam, v tem primeru kmetom pa tudi vaški mladini.

STOBER NINA: „Odnosi med študenti so bili prijateljski, navezali pa smo tudi stike z vaško mladino. Pogovarjali smo se o raznih problemih življenja na vasi, o zabavi... Sklenili smo, da bomo tudi v bodoče razvijali in poglobljali odnose z njimi. Dnevi v Cerkvenjaku so hitro minili in škoda je, da nas ni bilo več.“

marjan vešnar

TOREJ TOVARIŠI, NEKJE MISLIM, SAJ BI REKEL DA BI MOGOČE, KAKOR PRAVIM, ZLASTI PA, TOREJ, KAKOR MISLIM. SAMO; REKEL BI, NAMREČ TO, MISLIM PRAVZAPRAV, OZIROMA NEKJE IN PA ZLASTI KAJNE? TOREJ, NAJ POVEM, TUDI TO, REKEL BI, DA ZGOLJ, NEKAKO, ALI PA, ZLASTI PA MISLIM TOREJ NE GRE TOČIKO ZA, KOT SE ZDI, MISLIM NEDVOMNO, REČIMO ŽE ZDALEČ PA NE MISLIM, DA NEKJE, NEKAKO MISLIM. POTREBNO BI BIL, NEKOLIKO, DA BI, ZLASTI PA MISLIM, PREDLAGAL BI NEKJE, PA MISLIM, DA BILO POTREBNO! NAMREČ MISLIM, NA VSAK NAČIN! NUJNO JE TOREJ, ČE SI LAHKO DOVOLIM. TOREJ TOVARIŠI, REKEL BI, DA ZGOLJ, NEKAKO IN NE ZLASTI, KAKOR TOREJ, DA BI IN PADA BI, PA NI MOGOČE. JASNO JE, DA GRE ZA TO, DA BI NEKJE LAHKO NEKAKO, SICER PA JE POTREBNO, DA BI NA VSAK NAČIN, NAMREČ MISLIM IN ŠE ENKRAT, POVDAJAM PRED NAVEDENO! TOREJ NI DVOMA, MISLIM, DA SO DEJSTVA NEKJE JASNA. OZIROMA, DA BI LAHKO DOVOLIM. PREDLAGAL BI, KAJTI NUJNO BI BILO! JASNO JE, DA MEDTEM, ZLASTI PA PREDVSEM MISLIM, DA JE PROBLEM NEKJE POPOLNOMA JASEN.

cinija

700 let pred Mariborom

En sam razlog je odločal o rojstvu univerze: neusahljiva želja po znanju. In nikoli prej ta želja ni bila večja kot v renesansi. Po stoletni temi je bila svetloba znanja toliko vabljivejša. Obnovljena je bila stara antična modrost, ki se je začela preko Sicilije in Španije pretakati v Evropo. Na eni od teh poti znanja najdemo prvo univerzo in sicer „Hipokratovo mesto“ — medicinsko univerzo v Salernu.

O univerzi v Salernu vemo zelo malo. Sredi 11. stol. je bila v polnem zagonu in celo Evropi je bilo znano, da se je prave medicine mogoče naučiti edinole tukaj. O njeni notranji zgradbi pa imamo prve vesti šele iz leta 1231, ko so severneje od nje že obstajale druge univerze, ki so jo kmalu zasenčile.

Če je bila Salerno medicinska univerza, potem lahko za ono v Bologni rečemo, da je bila univerza rimskega prava. Na njenem začetku stojita dve veliki pravni avtoriteti Imerius in Gratian. Ko je 1158. Friderik Barbarosa izdal prve privilegije za visokošolsko poučevanje, je bilo v Bologni že nekaj sto študentov, precej takšnih, ki so prišli z one strani Alp — Transmontani. Prav ti so imeli v Italiji velike težave, ker jim univerzitetna mesta že takrat niso izkazovala kakšnega posebnega gostoljubja. Da bi se zaščitili pred odiranjem in pestmi, so ti tuji študentje formirali lastno organizacijo po vzoru gilde, ki je bila takrat ravno v modi. Takšna gilda se je imenovala univerza in šele kasneje postane to uglednejša universitas societas magistrorum discipulorumque. Zgodovinsko beseda univerza nima nobene zveze z univerzumom ali z univerzalnostjo znanja. Zelo preprosto je to označba za vseobsežnost poklicne grupacije. Ali pa gre pri tem za peke, frizerje ali študente — to je čisto vseeno. Prva naloga takšne študentske univerze v Bologni je bila, da izbori nižje cene stanovanj. V tem so tudi uspeli in triumfirali nad pohlepnimi meščani.

Sedaj je prišel na vrsto „njihov drugi sovražnik — profesorji“. Z njimi je bilo lažje, saj so bili v celoti odvisni od šolnine, ki so jo plačali študentje. V statutu iz leta 1317. so si študentje zagotovili: „da profesor ne sme

učenost. Pariška univerza je predstavljala model za vse severoevropske univerze. Ko je prečastiti Ruprecht leta 1386 ustanovljal univerzo v Heidelbergu, je izrecno zahteval, da mora slediti pariški univerzi.

Mnoge od prvih univerz so padle v pozabo. Med tistimi, ki so ohranile življenjsko silo skozi stoletja so naslednje: Pariz, Montpellier, Bologna, Padova, Oxford, Cambridge, Dunaj, Praga, Leipzig, Coimbra, Salamanca, Krakov in Louvain. O njihovih začetkih ne pričajo nobeni monumentalni spomeniki, saj niti ena od njih vse tja do poznega 14. stoletja ni imela svoje zgradbe. Povezovanje pojma univerze z veličastnimi fasadami, kar nam je še danes tako milo, je stvar novejših zgodovine. Tudi akademski ceremonial, s pomočjo katerega se identificiramo z izvorno univerzo, s samo to univerzo nima prave zveze. Sam pojem univerze se je sicer ohranil, vendar bi lahko le ob veliki toleranci danes še trdili, da je to „združenje učiteljev in študentov, ki skupaj živijo in se skupaj učijo“.

Kar pa se že osemsto let ni kaj prida premaknilo — to je dosledna institucionalna hierarhija. Tu smo ostali zvesti prvi univerzi s svojimi stopnjami in nazivi. Uspelo nam je ohraniti misterij oznanjanja resnice in zaščititi konklave odbiranja posvečenih.

Kako je bil zgrajen študijski načrt takele pra-univerze? V okviru univerpropedevitike (artes) je študent najprej poslušal tri manj zahtevne predmete, t. i. „trivium“ (odtod trivialnost): gramatiko, retoriko in logiko. Potem pa se je lotil „quadriviuma“: aritmetike, geometrije, astronomije in muzike. Študiral se je po ekscerptih iz Donatusa, Prisciana, Boethiusa in skozi Renesanso še Ptolomeja, Euklida in Aristotela. Pri tem ni bilo dopustno nikakršno spontano interpretiranje, pač pa le strogo formalno tolmačenje, kot so ga zahtevali profesorji, ki so imeli ta čas kaj pomenljiv vzdevek „dictatores“. Vendar pa se tudi že takrat najdejo izjeme med učitelji, ki so se usmerili v izrazito uporabno smer. Tako je znana ponudba bolonjskega učitelja, da zna vsakega študenta naučiti, kako naj sestavi pismo, s katerim bo prosil domače za denar. Profesorji novonastale univerze v Toulouse-u so po pariških vogalih lovili študente in jim dopovedovali, da bodo pri njih za manjši denar lahko prebirali tudi take knjige, ki so na pariški teologiji prepovedane.

S šolskimi knjigami so bile velike muke, zaradi visoke cene. Na teologiji so poznali samo dva učbenika Sentences Petra Lombarda in pa Biblijo.

manjkati, ne da bi se opravičil“, „če zapusti mesto, mora položiti depozit, da se bo pravočasno vrnil“, „predavati mora, če je prisotnih vsaj pet študentov“ itd. . . .

V lastno zaščito so profesorji ustanovili svoje koledže. Njihova pravica je bilo podeljevanje nazivov magister in doctor ter priznavanje licentia docendi.

Nasprotja med Guelfi in Ghibellini v 13. stol. so bila za razvoj univerz pravzaprav blagodejna, saj so pripeljala do ustanovitve kupa novih univerz. Posebej zanimiva je secesija velike skupine ghibellinskih akademikov, ki so zapustili Bologno in se preselili v Padovo, kjer so ustanovili konkurenčno univerzo. Spor med obema univerzama je trajal od leta 1222 do leta 1922, ko sta si oba rektorja prvič podala roke.

V zapadni Evropi je prve visoke šole ustanavljala cerkev. Znane so t. i. „katedralne šole“ Liege, Rheims, Paris, Chartes itd. . . . Pariška katedralna šola se je ob koncu 12. stol. (Parižani pravijo, da točno leta 1200) preoblikovala v univerzo.

Za razliko od Bologne je bila pariška univerza — univerza učiteljev in ne študentov. Razdeljena je bila v štiri fakultete: filozofska (artistična), cerkveno pravo, medicina in teologija. Rektorja se je volilo za trimesečno obdobje.

Študentje so se delili v štiri „nationes“ (Francozi, Normandijci, Angleži in pa študentje iz severnih dežel). Njihova glavna skrb so bile tarne in pa „krstivne“ novicev.

Pariz je vpeljal v univerzitetno strukturo tudi institucijo koledža. To so bila sprva zavetišča za revne študente, ki si niso mogli sami oskrbeti stanovanja in hrane. Kaj kmalu pa je to postala normalna oblika univerzitetnega življenja. Prvi koledž je bil v Parizu osnovan že 1180. Okoli leta 1500 pa jih je bilo že 68. Tradicijo koledžev je prekinila Revolucija 1789 in od takrat so ostala samo še nekatera imena, kot je konec koncev tudi Sorbonna, ki je spomin na Collège de la Sorbonne, ki so ga za študente teologije ustanovili pripadniki Alojzijevega reda tam nekje v 13. stol.

Pariz je bil predvsem znan po svojih teoloških študijah. V srednjem veku se je vedelo, da imajo Italijani papeža, Germani imperij, Francozi pa

Vendar je bila Biblija v nekaj knjigah na roko prepisana, tako draga, da so tudi baronski očetje prepričevali svoje sinove, naj se raje oprimejo kakšnega bolj lukrativnega študija.

Pri medicini so dominirali spisi Galena in Hipokrata, tolmačeni skozi Avicennine komentarje.

Osnova pravnega študija je bil Justinianov Corpus Juris Civilis, vendar v formi izvlečka, ki je predvsem vzpodbujal k sholastičnemu artizmu. Tisti, ki so se posvečali kanonskemu pravu (in teh ni bilo malo, saj je bilo v srednjeveški cerkveni mašini dovolj dela za njih) so se morali predvsem oprijeti Gratianovega „Decretuma“.

Znameniti Odofredus iz Bologne nam sporoča, kako je treba voditi univerzitetni študij:

„V pogledu metode učenja sem tako od starih, kot od novih doktorjev, posebej pa od svojih učiteljev prevzel sledeče: prvo vam bom podal povzetek vsakega poglavja, še preden bom pristopil k tekstu; drugo, vas bom seznanil z eksplicitnimi stališči, ki sledijo iz vsake pravice; tretje, prebral bom tekst in ga istočasno korigiral (to je bilo zelo pomembno, saj so se pri prepisovanju z roko delale številne napake); četrto, kratko bom ponovil osnovne teze; peto, pokazal vam bom kontradikcije z ozirom na splošne pravne principe imenovane „Brocardica“ ter odkril razlike in probleme, ter označil njihovo rešitev, kolikor mi bo to dopuščala Božja previdnost.“

Na koncu študijskega leta, je bil običajen takle nagovor: „Sedaj gospodje, smo predelali knjigo, kot je znano tistim, ki ste hodili na predavanje. Zato se imamo zahvaliti Bogu, njegovi brezmadežni materi in vsem svetnikom. Star običaj je, da ob zaključeni knjigi posvetimo mašo Svätomu-Duhu in ta običaj velja spoštovati. Toda še pred tem je navada, da doktor nekaj malega reče o svojih načrtih. Jaz vam ne bom povedal veliko. Prihodnje leto bom zopet redno predaval — dobro in pošteno, kot to vedno delam. Toda ne za študente, ki niso dobri plačniki, ki se nočejo učiti ne pa plačati kot pravi rek: vsi bi hoteli znanje, nočejo pa plačati njegove cene. To sem vam hotel reči, preden vas razpustim.“

Zakaj tako? (NEKOČ, MORDA DANES, JUTRI NE VEČ)

Zadnja seja, v četrtek, 4. septembra. Neuradna, brez zapisnika, pogovor o možnostih rešitve doslej najtežjega in brezizhodnega položaja ŠTUDENT. Slavko Cimerman (dosedanji predsednik KUD): „Glede na situacijo (glej faksimile finančnega stanja), ki nam je vsem še kako znana, tako predsedstvu VK ZSMS kakor tudi drugim visokošolskim zavodom, predlagam predsednikom posameznih sekcij, da poskušate najti rešitev iz tega položaja in da nadaljujete z delom ali pa se priključite drugim KUD v Mariboru.“

Za ta predlog se ne počutim čisto nič moralno odgovornega, čeprav delam v društvu že 6 let, od tega 3 leta kot predsednik in leto dni kot sekretar aktivna ZK v KUD.

Dolgo časa smo opozarjali predvsem predsedstvo VK ZSMS, katere specializirana organizacija smo, na kritično stanje, pa tudi vse druge kompetentne organizacije. Menim, da je današnje stanje posledica večletnega neodgovornega odnosa do študentske kulture, tako visokošolske konference, kakor tudi z Združenja visokošolskih zavodov, v katerem kot predsednik kluba ne vidim prave vloge njihovega odnosa do nas.

Kratka navdušenja in lepe besede, ki smo jih prejeli od Združenja visokošolskih zavodov, so nam zelo malo pomagale, več so nam škodovale, saj smo se zanašali na mačka v žakli. To nas je bodrilo, več da smo poskušali dvigovati raven predstav, razširiti društvo in omogočiti vstop čim večjemu številu študentov med nas. Oboje smo z velikimi napori tudi dosegli, vendar pa se finančna pomoč in višina dotacije nista prav nič spremenila. Zato menim danes, da bi bilo bolje, da bi ostali pri dveh sekcijah (folklor in pevski zbor).

„Ponovno opozarjam, da sem prisiljen prenehati z delom v klubu zaradi redne zaposlitve in izrednega študija, čeprav ni kandidata za novega predsednika. Le-tega pa ni, ker nihče noče, niti si ne upa prevzeti funkcijo društva v takem stanju.“

Burna debata je izoblikovala naslednja mnenja:

— Dramska skupina: nima možnosti za normalno delo. Vse, kar potrebujejo, je vezano s financami (prostori, vodja, izposojevalnina rekvizitov — davne želje, da bi imeli svoje, so že pozabili).

— Pevski zbor: sicer ima možnost za obstoj, tudi kvalitetno ne bi utrpel škode. Prostor za vaje bo tudi letos brezplačno odstopila pedagoška akademija. Hvaležni so Stanetu Jurgcu, da je pristal na te nemogoče pogoje (plačilo njegovih honorarjev) in bo še naprej vodil zbor. Potreben mu je samo pokrovitelj, skratka novi dom. V nasprotnem primeru pa sledi razpad zbora (morda je izjava predsednikov teh dveh sekcij vse ostale predsednike tako prizadela, da so bili njihovi govori „samo nemogoč obstanek“).

— Velikplesni orkester — ?

— Folklorna sekcija — ?

— Športno-plesna sekcija — ?

Legenda: ? = (če človek ne vidi več izhoda iz nekega položaja).

Vsi potrebujejo denar, da dobijo prostore, da sploh lahko začnejo z delom. V tem primeru bi bila v najboljšem položaju le športno-plesna sekcija, ki bi z ustreznimi prostori pripravila plesno šolo; in to bi bil zanjo vir dohodka in možnost obstoja.

Končni dolgovi, ki jih imajo: 3.9689,00 din, to so honorarji strokovnih sodelavcev, najemnine, vse iz let 1973, 1974 in 1975. Vsi pa vemo, da je denar bistvena stvar za delo. Dotacije, ki jih društvo dobi za leto 1975, so izčrpane. Upajo še na 10.000 din od Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Maribor. Vidimo, da se nova sezona v deficitu ne more pričeti. Da bi se delovanje društva lahko pričelo, potrebuje minimalno 9000,- din. Res je, da to ni majhna vsota, res je pa tudi, da je KUD v svoji dolgoletni tradiciji to zaslužil.

Vsi se zavedajo tega, da do popolnega propada ne more in ne sme priti, toda enoletno latentno stanje je še slabše. Vsi se spominjajo naporov, ki so bili potrebni, da so se pririli na zaslužna mesta. Ne verjamem, da se bojijo ponovnih naporov, bojijo se le tistih, ki so jih nekoč težko premagali.

Vsi se moramo zavedati tega, da novo univerzitetno središče še kako potrebuje enotno kulturno študentsko organizacijo. Zato se čudijo navdušenju nekaterih za univerzitetni

GORSKA REŠEVALNA SLUŽBA MARIBOR

V A B I V S E

- ki dobro smučajo (vozijo ako čoln)
- ki imajo čas tudi med tednom
- ki imajo smučarsko opremo
- ki radi obiskujejo gore
- ki so študentje na Univerzi še dve leti
- ki opravijo po predavanjih izpit iz prve pomoči

k sodelovanju!

Javite se 25. 9. 1975 ob 20. uri ali 2. 10. ob 19. uri v sobi GRS, Partizanska 14/III (vhod z dvorišča za Lesnino).

KATEDRA

izdaja visokošolska konferenca zveze socialistične mladine na mariborskih visokošolskih zavodih

V. d. glavnega urednika: Marjan Vešnar

Odgovorni urednik: Mik Rebernik

UREDNIŠKI ODBOR: Milan Erič, Drago Gumzej, Marjan Hanl (tehnični urednik), Lojze Klemenčič, Darko Koren, Bojan Kovačič, Drago Pišek, Taras Poljanec, Ferdo Rakuša, Mik Rebernik, Jani Siranko, Marija Šuta (sekretarka), Marjan Vešnar, Mario Vetrh.

Katedro sofinancirajo: Združenje visokošolskih zavodov Maribor, VK ZSM MVZ, Kulturna skupnost Slovenije in SO Maribor. Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročeni slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00). Tiska ČGP Mariborski tisk, Maribor.

FINANČNO STANJE KUD "ŠTUDENT" NA DAN 13.6.1975

Dolgovi (1973, 1974, 1975):

Honorarji:

Vodja FS Samec Vasja (leta 1973, 74 in 75)	9.500,00
Plačilo seminarja v Badji za vodjo FS (sklep upravnega odbora) 2 x 800 din	1.600,00
Pomočnik vodje FS za meseca 3., 4. in 5.	3.000,00
Korepetitor FS za meseca 4., 5., in 6. 75	1.200,00
Dirigent FZ "	1.500,00
Dirigent VPO "	4.500,00
Režiser dramske skupine "	4.500,00
Vodja ŠPK "	2.100,00
Tajnik in administrator za meseca 5. in 6. 75	3.000,00
Čistilka	150,00

Ostali dolgovi:

Potni stroški za obisk plesnih seminarjev za tov. Kozarji v sezoni 1974/75	4.400,00
Založba Borec (leto 1975)	123,60
GP Turist hotel (leto 1975)	2.034,00
Stadion Maribor (1975)	5.000,00
SNG Maribor (leto 1975)	560,00
Hotel Orel (leto 1975)	800,00
VEKS Maribor (leto 1974)	450,00
Fergola Jože (popravilo harmonike - 1975) (plačano)	770,00
Mladinska knjiga (leto 1975)	110,25
Kompas Maribor (leto 1975)	329,00
Zabavni ansambel Petovia (leto 1975)	2.750,00
Študentski domovi (leto 1975)	952,00
TTG Ljubljana (opomin pred tožbo) (plačano)	13.319,60
SO Maribor (1973, 1974, 1975)	6.810,00
Študentski servis (1973, 1974 in 1975)	1.380,10
SKUPAJ	72.834,55
Stanje blagajne	300,00
Stanje žiro računa	9.906,55
SKUPAJ	73.207,35

zbor, ki bi nastal iz zbora KUD Študent, ko pa so ti isti ljudje že lani trdili, da je KUD preokoren in da se mora razširiti. Jasno je, da nova univerza mora imeti univerzitetni zbor, mora pa imeti tudi vse ostale sekcije. In ne verjamem, da se bo katerikoli študent, še manj kudovec pritoževal, če se bo odslej KUD Študent imenoval KUD Univerze. Še manj pa se bodo pritoževali, če bodo v tej organizaciji sodelovali profesorji. Vsi poznajo primere, da študentska kulturno-umetniška društva vodijo kot častni člani predstojniki univerz. In da so častni člani upravnega odbora tudi dekanji posameznih šol (Skopje). V Beogradu imajo še poleg tega redno zaposlenega tajnika, ki se ukvarja z organizacijo in problemi društva (akademski KUD Žikica Jovanović-Spanac). Popolnoma nam je jasno, zakaj tem KUD nikoli ne primanjkuje denarnih sredstev, da imajo svoje prostore in da tudi lažje uspevajo.

Nihče v Mariboru ne zahteva, da kopiramo Skopje, zahtevamo pa finance, kajti te so osnova za vse uspehe. Ni mi potrebno poudarjati, da iz malega raste veliko. Toda da bi iz nič ali v našem primeru celo iz dolgov zrastle kaj pozitivnega, je nemogoče. Sem optimist in sem prepričan, da bo prišlo do rešitve tega stanja.

Žalostno je, da na svečano proglasitev univerze ni bil povabljen KUD Študent.

Lojze Klemenčič

VESTI

NEPLAVALCI

Od meseca oktobra pa do maja 1976 bodo organizirani tečajji za neplavalce, študente višjih letnikov. Kopalke, plavalne kape si boste lahko sposodili v kopališču Pristan. Tečajji bodo brezplačni pod strokovnim vodstvom prof. telesne vzgoje. Spremljajte objave na oglasnih deskah po šolah o začetku tečajev!

TENISARJI

17. septembra se začne na igriščih in Ljudskem vrtu teniška šola za začetnike in izpopolnjevalni tečaj. Trajala bo ves oktober, in to dvakrat tedensko. Upajmo, da ne bo slabega vremena.

Študentje morajo obvezno imeti svoj lopar, copate in žogici. Vse stroške organizacije teniške šole in strokovnih vaditeljev krije komisija za šport in izvenarmadno vzgojo pri univerzi Maribor. Študentje, imate enkratno priložnost, da se naučite igrati tenis zastonj.

ŠTUDENTJE — PLANINCI POZORI

Planinska sekcija komisije za šport in izvenarmadno vzgojo pri univerzi Maribor organizira pohod čez Pohorje. Izlet bo od 2. — 4. oktobra. Prvi dan bo pohod do koč na Pesku, drugi dan do Pungarta ali Partizanke. Tretji dan pa z vlakom iz Slovenj Gradca v Maribor.

Komisija za šport je odobrila prispevek 150, — din na osebo za nočni in potne stroške. Študentje, ki so že planinci, naj vzamejo s seboj planinsko izkaznico. Kdor še ni član PD, se lahko včlani. Članarina je 30, — din letno. Za člane PD so stroški trikrat nižji. Študentje, udeležite se pohoda v čimvečjem številu. Sproščenost in družabnost sta bili vodilo na vseh podobnih srečanjih. Prijave sprejemajo športni referenti po šolah.

Taras Poljanec

Brucovski slovar

Akadska četrt — ponavadi traja pol ure, in sicer so za prvo četrtino krivi študentje, o krivdi za drugo pa je bolje molčati.

Akadska vzvišenost — je tedaj, ko študent noče govoriti s profesorjem. To se v praksi zelo pogosto dogaja.

Bruc — nekaj zelenega, plazečega se po stopnicah naokoli in iščočega kabinet št. 4.

Brucka — za stare bajte na brucovskem plesu.

Cimer — je človek, s katerim živiš, ki pa gre včasih spat v sosednjo sobo, da tebi ni treba spati sam.

Cukrček — še ne posebej razvozan samostalnik.

Čir — dobiš, ko hočeš imeti v študentskem domu vsaj malo miru.

Dekan — je sicer ravnatelj VEKŠ, ki pa mu je delovna skupnost podarila učeni naslov, da bi lahko enakopravno občeval z ostalimi ravnatelji ekonomskih fakultet.

Enakost — je kadar študent in profesor pijeta za istim šankom enak rum.

Finta — uspešna ali neuspešna: vrsta prepričevanja profesorja o nečem.

Gogolj — ime, ki nima v tem slovarju kaj početi.

Gimnastika — v študentskem domu najbolj razvita vrsta kulture.

High Society — prvih deset v naši občini po osebnih dohodkih (en zdravnik, en obrtnik, osem profesorjev mariborske univerze).

KUD „ŠTUDENT“ VAS VABI

— Če radi tulite, kričite, prepevate — za vas je mešani pevski zbor KUD „Študent“!

— Če je za vas najlepše skakati, zvijsati se, plesati — takoj se prijavite v folklorno sekcijo KUD Študent!

— Če ste dober blefer, če mečete na finte svoje bližnje, znate igrati — priigrajte si kariero v dramski sekciji KUD Študent!

— Če osvajate s svojo gracioznostjo, ljubite klasične plesove, veste, kaj je plesni korak — priplesite v plesno sekcijo KUD Študent!

— Če ste že kdaj slišali za višaje in nižaje, polovinke in četrtinke — pridivajte s svojim glasbilom v veliki plesni orkester KUD Študent!

KUD Študent vas pričakuje v svojih prostorih Ob parku 5 vsak dan od 12.30 do 14.30. Pa tudi reklamnih plakatov ne morete zgrešiti.

Nekaj zadnjih let se jugoslovanske univerze v septembru soočajo z istim problemom: kako vpisati na fakultete vse abituriente, ki želijo študirati. Kot po pravilu je dirka za indexom vedno najbolj razburljiva na beograjski univerzi, kjer se je že udomačil izraz „prekoštevilni kandidati“. Letos je teh „prekoštevilnih“ že 5 tisoč, verjetno pa jih bo še več. Kadar pride do razgovora o njihovi usodi na univerzi celo najbolj poučeni in ugledni skomigajo z rameni. Najpogostejši odgovor je, da vse kaže, da družba še ni sposobna definirati svojih potreb po kadrih.

Indeks — poleg lastnega grla edina reč, ki jo študent želi napolniti.

Jedilnik — povsem neznana stvar v študentski menzi.

Kateder — kraj, od koder lahko kričiš na množico.

Konkurs — stanje študenta tri dni po štipendiji.

Ljubljana — do nedavna edino univerzitetno mesto v Sloveniji.

Letnik — stvar, za katero je treba imeti pogoje.

Magisterij — sanje vseh asistentov.

Neumnost — je asistenta jemati resno.

Osveščanje — brezupen pokuš nekaterih prepričati študente, da jim gre pravzaprav zelo dobro.

Predavanja — pojem kvalitete.

Švinglcelt — rabiti ga ni lepo, ampak koristno — dokler te ne dobijo.

Študent — biti ali ne biti.

Študij — za penzijo zgubljena leta.

Vaje — če pride na vaje manj kot pet študentov, vaje odpadejo.

Združenje MVZ — bilo je, ni ga več in nobenemu ni žal.

Žezljati — najmanj rabljena slovenska beseda. Pomeni: s širhaklom štoriti po šporhertu.

Slovar je samo za interno uporabo.

JANI SIRANKO

Uprava študentskih domov Maribor skrbi za rekreacijo študentov, da ne bi telesno zakrneli. Ob vselitvi so bile nekatere sobe tako čiste, da so študentje in študentke porabili ves dan za čiščenje in urejanje, preden so se lahko koliko-toliko kulturno vselili. Pohvale vredno — vsaj enkrat na leto imajo tako študentje, prebivalci študentskih domov, obvezni celodnevni čistilno-športni dan.

Rasna diskriminacija na VEKŠ se nevarno širi. Najprej so v šolskem bifeju ločili prostore za študente in profesorje, zdaj pa so zaklenili tudi dvigala v novi stavbi VEKŠ in ga lahko uporabljajo samo profesorji in asistentje, ki imajo ključke. V kratkem pričakujemo še ločene predavalnice. Ene za študente, druge za profesorje.

Tudi KATEDRA slavi svojo petnajstletnico. Prva številka študentskega lista je izšla v študijskem letu 1960/61, kaj kmalu po ustanovitvi prvih mariborskih visokošolskih zavodov. V spomin na teh herojskih petnajst let obstoja smo likovno opremo te številke izbrali iz starih izdaj KATEDRE.

V OPOMIN BRUCOM IN BRUCKAMI!

List sarajevskih študentov NAŠI DANI poroča o uspeli finti stare bajte, ki je brucki prodal stara skripta, lepo vezana in sploh še dobro ohranjena — na zunaj. Ko pa je brucka hotela pričeti svoj študij je opazila, da je med platnicami vstavljen star obrabljen telefonski imenik.

